

H. Rossier

Jákob

H. Rossier

Jákob

Biblické verše jsou uváděny dle kralického překladu, výjimečně jsou přeloženy z předlohy (německý elberfeldský překlad Bible)

Přeloženo z „Jakob – vom Überlister zum Anbeter“, Erns-Paulus-Verlag, Haltweg 23, D-67434 Neustadt/W

Název originálu: „JACOB ou LA DISCIPLINE“, Messenger Evangélique 1898/99

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2018

Obsah

Předmluva	7
Úvod	8
Několik poznámek o Izákově historii	8
I – Jákob v domě rodičů.....	11
Dvě zásady a dva rody (1. Mojžíšova 25,19-26)	11
Bezbožník a podvodník.....	13
Dcery Het (1. Mojžíšova 26,34.35)	15
Uloupené požehnání (1. Mojžíšova 27).....	16
II – Jákob jako utečenec	18
Sen v Bethel (1. Mojžíšova 28)	18
Služba a trestání (1. Mojžíšova 29-31)	22
Boj s Bohem (1. Mojžíšova 32)	25
Setkání s Ezauem (1. Mojžíšova 33,1-16)	29
III – Jákob v zemi Kanán.....	30
Sochot a Sichem (1. Mojžíšova 33,17-20)	30
Kázeň v Sichem (1. Mojžíšova 34)	31
Obecenství v Bethel (1. Mojžíšova 35,1-5.9-15).....	33
Nová kázeň (1. Mojžíšova 35,6-8.16-29)	35
Jákob ztrácí Josefa (1. Mojžíšova 37-45)	37
Hlad a ztráta Benjamina (1. Mojžíšova 42,36-38; 43,1-14)	38
Josef žije (1. Mojžíšova 45,26-28).....	39
Bersabé (1. Mojžíšova 46,1-7)	40
IV – Jákob v Egyptě	41
Jákob u Josefa (1. Mojžíšova 46,28-30).....	41
Jákob před faraonem (1. Mojžíšova 47,7-12).....	42
Jákob před smrtí (1. Mojžíšova 47,27-48)	44
Jákob hledí do budoucnosti (1. Mojžíšova 49)	46
Časové údaje k Jákobovu životu	47

Předmluva

Tento spisek byl vydán pod názvem „JÁKOB nebo KÁZEŇ“ nejprve v „Messenger Evangélique“ 1898/99. Německý překlad vyšel v „Botschafter des Heils in Christo“ v roce 1910. Tento cenný článek byl znovu vydán v roce 1994 pod názvem „Jakob – vom Überlister zum Anbeter“. Nyní byl s přihlédnutím k originálu přeložen do češtiny.

Ezau a Jákob byli dvojčata a vyrůstali ve stejném prostředí. Jeden opovrhl Boží milostí a obrátil se ke světu, druhý znal Boha, a přesto šel po cestách těla. Lží si chtěl přivlastnit požehnání víry. Dostával tato požehnání, ale teprve po dlouhém životě plném zkoušek a Božích výchovných trestání. Dvacet let musel sloužit v cizině, ale důvěru ve své schopnosti a triky stále ještě neztratil. Bůh jej musel zlomit. Ve Fanuel byla jeho duše „zachráněna“, avšak jeho výchova pokračovala. V Bethel poznal něco z velebení. Pak přišla doba zkoušek: Umírá Ráchel, Josef se nevrátil. Jákob musel dokonce vydat Benjamina. Avšak potom důvěřoval Bohu a spouštěl se už jen na Jeho milost. Tématem jeho posledního svědectví je Kristus sám.

Kolik se toho můžeme z Jákobova života naučit! Udělejme si čas pro inspirované Boží slovo! A chtějme mít užitek z písemné služby obdařených věrných mužů! To není ztracený čas!

Kéž bychom všichni v sobě viděli Jákoba a naučili se chválit Boha, který se s námi setkává ve svatosti a lásce – doufejme ne teprve na konci naší cesty.

(podle předmluvy k německému vydání v roce 1994)

Úvod

Několik poznámek o Izákově historii

Poněvadž Izákův příběh skýtá mnohé styčné body s příběhem jeho syna Já-koba, může být vhodné o něm říci několik slov, dříve než začneme s úvahami o životě Já-koba.

Izák je na začátku své cesty krásným předobrazem Syna Božího, zatím co první vystoupení Já-koba je žel jen ukázáním úskoků a selhání člověka. Izák, pravé Abrahamovo símě, a jako takový dědic zaslíbení, je „proti naději“ zplozen z „již umrtveného“ otce a z matky, jejíž mateřské lůno bylo již „umrtveno“ (Řím. 4,18.19). Představuje tak již při svém vstupu na tento svět nad-přirozený a nad smrtí vítězíci život. Je to syn darovaný víře, a toto neobyčejné postavení mu způsobuje nepřátelství Izmaele, jeho bratra podle těla. Při svých prvních krocích, jakož i v celé první části svého příběhu (1. M. 21-24), je proto Izák předobrazem Krista.

Jedna významná skutečnost ovládá jeho život. On, „ten jediný syn, kterého otec miloval“ (1. M. 22,2), který byl obětován na hoře v zemi Moria jako zápalná oběť, byl jakoby **vzkříšen z mrtvých, neboť Abraham jej „jako z mrtvých vzkříšeného přijal“** (Židům 11,19). Jako vzkříšený člověk obdržel potom nevěstu¹ podle uložení jeho otce (1. M. 24,1-8). Eliezer, podivuhodný obraz Ducha Svatého, jde, aby ji přivedl, a vede ji k němu pouští.

Podle Abrahamova příkazu nesměla být Izákova žena „ze dcer Kananejských“; musela patřit k rodině víry, být „ze země a z příbuznosti“ Abrahamovy. Avšak příbuznost sama skýtala skutečně smutnou podívanou. Náchor, který s velkým odstupem následoval stopy svého bratra Abrama, přišel do země Aram, a tam se usadil (1. M. 24,10), aniž by myslel na to, aby následoval jako onen Boží volání až do konce. Ačkoli se zdržoval veřejné modloslužby, kterou provozovali „za řekou“ (Jozue 24,15), přece se jeho synové (pokud ne i on sám) nikterak nevzdali svých terafim čili domácích bohů; zároveň uznávali Hospodina jako svého Boha (srv. s 1. M. 31,19.29.53).

Proto Izák, ačkoli si mohl vzít ženu ze země Aram, se měl vyvarovat toho, aby se tam vrátil (1. M. 24,6). Rebeka měla ze své strany zcela patřit svému

¹ Rebeka je ve Starém zákoně jediný **úplný** předobraz církve a jejího povolání.

muži, „zapomenout na lid svůj a na dům otce svého“ (Žalm 45,11) a žít v zemi zaslíbení se svým jakoby vzkříšeným mužem. Nesměla u ní být ani smíšenina, ani kompromisy. Tomu ona rozuměla, neboť naproti naléhání jejích bratrů vychází z jejích úst jen jediné slovo: „Půjdu.“ Krásné slovo, hodné muže, kterého miluje, aniž by ho viděla, ve kterého věří, aniž by ho už spatřila; slovo **důvěry** k tomu, kterého si cenila; slovo **rozhodnosti**, neboť on to byl, kdo ji mocně přitahoval jako magnet; slovo **poddanosti**, neboť na slova Eliezerova: „*Nezdržujte mne,*“ ho následuje přes poušť, až nakonec, když se setkává se svým pánem, na znamení poddanosti seskakuje ze svého velblouda a zahaluje se před ním závojem.

Jaká radost to pro ni byla, když viděla, jak jí Izák přicházel vstříc od Lachai-roi, studnice „*Živého, který se nechá vidět*“ (24,62)! Tam bydlel před tímto setkáním a tam bydlel také po svém spojení s Rebekou (25,11). Kdysi našel Hospodin Agar u této studny, „která jest při cestě Sur“ (16,7), a Agar řekla: „*Zdali jsem také zde neviděla, poté, co se on nechal vidět?*“ (16,13 – přel.) Ani Izmael, ten podle těla narozený, ani jeho synové po něm z toho neměli užitek, neboť „*bydlili... až do Sur*“ (25,18), aniž by znali studnici vidění a aniž by pili tuto vodu, která otevírá oči ubohých. Jen duchovní člověk tiší svou žízeň Božím zjevením.

Ó, studna Lachai-Roi, **božské slovo, zjevení Otce a Syna**, hluboký pramen, místo nejvyšších radostí pro vzkříšeného člověka, čerstvá voda, kde tiší žízeň ta, kterou učinil Svou ženou! Studnice, kde člověk vidí Neviditelného, kde zná Jeho milost, kde se učí těšit se z Něho v blízkosti obecenství s Ním, kde nachází radu a vedení. Studna, která dává vyprahlým místům stát se svěží, zelenou oázou! „*Vystup, studnice*“ pouště (4. M. 21,17) pro mne, pro všechny lid Páně! – Kéž Tvá rodina, drahý Pane, stále bydlí kolem Tvého Slova, u studny živého Boha!

*

V 26. kapitole, kterou začíná druhá část Izákova příběhu, už patriarcha není předobraz Krista, nýbrž věřícího, který je povolán, aby zde na zemi chodil ve svém charakteru nebeského a vzkříšeného člověka. Ach! Tady, stejně jako všude, vidíme, jak je člověk neschopný, aby se udržel na výši svého povolání. Kdysi vedl hlad Abrahama do Egypta; a znovu to je hlad, který žene Izáka do Gerar. Bůh mu říká: „*Nesestupuj do Egypta,*“ neboť měl **zůstat** v Kanánu. Dovoluje mu však, aby se **zdržoval** v Gerar, protože tam se již usadil. Náhledky na sebe nedají čekat: Izák zapírá své spojení se svou ženou, obraz

spojení Krista s Církví. To, co udělal Abraham v Egyptě, dělá Izák v zemi Filistinských. Egypt představuje svět; Filistea svět, který se usadil na území země zaslíbení, věřícím nepřátelský svět, **ačkoli s nimi má díl uvnitř jejich hranic.**

Tato skutečnost nás učí, že je stejně tak nemožné vyznávat a veřejně udržovat své vztahy k Církvi (Shromáždění) uprostřed světa, který je spojen s Božím lidem, jako se světem, který je představován Egyptem. Ani jeden ani druhý nestrpí toto svědectví. Křesťan, který bydlí v Gerar, si tam nechá uloupit svůj nejlepší poklad: obecenství mezi mužem a jeho ženou. Jeho vztahy, jeho svědectví, jsou porušeny. Svět se zmocňuje manželky a zajímá ji. Tak jako Abraham činí i Izák tuto pokořující zkušenost. Takové chybné postavení muže Božího se nejprve zdá přinášet velké výhody. Seje v zemi Gerar a sklízí stonásobek. Dostává mnoho časných požehnání; možná „vzroste, až i vzroste velmi“, možná že najde, jako kdysi Abraham, množství stád a služebníků. Ale radost z obecenství vyhasla, nejvnitřnější pouta duše jsou přetrhána. K tomu nám spojení se světem a jeho náboženskými formami, které nás o tyto poklady oloupilo, přináší spory, odpor a nenávisť. Neboť Boží dítě, ať už je jakkoli slabé, bude muset, dokud svůj nebeský charakter zcela nezapře, stále znovu trpět pod nepřátelstvím světa proti Kristu. To je to, co Izák zakouší, protože se usadil v Gerar.

Izák, obraz nebeského člověka, hloubí studně. Křesťan mu je podoben. Jeho štěstí spočívá v tom, že hledá osvěžující vodu. Nejprve pro sebe, ale pak také, aby na ní dal podíl druhým. „*A kopal zase Izák studnice vod, které byly vykopali za dnů Abrahama otce jeho, a které zařítili Filistinští po smrti Abrahamově.*“ (26,18) Tak svědkové Páně přivádějí opět na světlo staré pravdy. Jestliže ale tito svědkové nejsou odděleni od světa, svět se zmocňuje pravd jejich svědectví, jako kdyby pocházely od něho a patřily mu. Tak tomu bylo s velkými pravdami, které byly znovu nalezeny v době reformace: ospravedlnění z víry a spasení z milosti. Když svědek Pána zůstává uprostřed Filistinských, ztratí tam ovoce své duchovní práce.

Izák kopá **nové studny**, obraz nových pravd. Ale **Esek** a **Sitnah** jsou předměty sporu a nenávisť. Patriarcha je musí přenechat rukám nepříteli, aniž by je mohl použít. Prostor získává teprve tehdy, když se vzdálí z Filisteje. Tu kopá studnu **Rehobot** (prostory), neboť, říká, „*nyní uprostranil nám Hospodin*“. Když jsme osvobozeni od každého spojení se světem, je proti našemu svědectví bezmocný. Velebení a pravý charakter křesťanů se nalézají jen

v úplném oddělení od náboženského světa. Izák činí tuto zkušenost v Bersabé, v zemi svého otce. Neboť tak jako Abraham, když se vrátil z Egypta, tak i on tam staví nejprve **oltář** a vyzývá tam jméno Hospodinovo, a tam rozbíjí svůj **stan**. V Bersabé se Izák opět vrátil na své území, a to svět musí uznat, aniž by se však sám odsoudil.² Studna Rehobot je poslední úsek na cestě tohoto muže víry: prosté a tiché svědectví, které je vydáno věčným pravdám tváří v tvář světu, který je nezná, ale jasně vidí, že s ním je Bůh (26,28). To všechno ukazuje pokrok u Izáka jako Božího člověka, říká nám ale také, jak je v praxi daleko vzdálen od Toho, jehož předobrazem byl v první části svého příběhu. Ach! V průběhu Jákobova příběhu budeme svědky skutečného úpadku u našeho patriarchy. Třetí část jeho cesty, která je úzce spojena s Jákobovou cestou, poznáme v průběhu dalších událostí.

I – Jákob v domě rodičů

Dvě zásady a dva rody (1. Mojžíšova 25,19-26)

Tak jako Sára, byla i Rebeka neplodná. Tyto ženy jsou v tom obrazem Izraele, člověka podle těla pod starou smlouvou. Ráchel, také žena Manue a Anna, ještě později Alžběta, byly navštíveny stejným způsobem. Jejich neplodnost, znamení bezmocnosti, znamenala, že tělo nemá ani právo, ani schopnost uvést rodinu víry. Jen milost a Boží síla k tomu otevírají přístup, neboť Bůh si vyhrazuje právo být jediným, skrze kterého můžeme obdržet požehnání.

V této zkoušce chybělo Abrahamovi a Sáře porozumění a víra. Umělým zásehlem lidské domluvy (16,1-3) se Sára snažila opatřit to, co jí Bůh ještě nedal, co ale Abrahamovi slavnostně vážně zaslíbil slovy: „*Který vyjde z života tvého, ten dědicem tvým bude.*“ (15,4) Izák měl více víry než Sára. Spoléhal na Boha a, zcela závislý na Něm jediném, „*modlil se pokorně Hospodinu za manželku svou; nebo byla neplodná.*“ (25,21) Později napodobil Jákob svého dědečka Abrahama, když mu Ráchel dala svou služku Bálu; místo aby se modlil – jako Izák – „*rozhněval se na Ráchel*“ (30,2). Zcela jinak jednala Anna, když v zármutku a hořkosti své duše se slzami prosila Hospodina, a „*touha žen*“ (Dan. 11,37 – přel., ČSP) byla narozením Samuele vyslyšena (1. Sam.

² „*Vy nenáviděli jste mne, a vybyli jste mne od sebe,*“ jim říká Izák. Oni odpovídají: „*My jsme toliko dobře činili tobě.*“ (kap. 26,27.29)

1). Zachariáš měl jen nějakou míru víry. Snažně prosil za Alžbětu (Luk. 1,13), ale pochyboval, když anděl přišel, aby mu řekl, že je jeho modlitba vyslyšena. Proto byl němý až do dne narození Kristova předchůdce.

Abraham měl dva syny, jednoho ze služebnice a jednoho ze svobodné: Izmaele, syna podle těla, a Izáka, syna podle Ducha. Sotva byl Izák odstaven, když „*ten podle těla zplozený protivil se tomu, který byl podle Ducha*“ (Gal. 4,29). Tělo, princip, přicházející v osobě Izmaele **zvenku**, se pozvedl proti tomu, který se narodil z Boha. Stejně tak i Pán Ježíš a všichni ti Jeho po Něm zakoušeli posměch a nepřátelství těla, tohoto nepřítel z vnějšku.

Rebeka „*z jednoho počavši*“ (Řím. 9,10), od něho obdržela dvě „*děti, které se potiskaly v životě jejím*“. Zde nalzáme ty dva principy **v ní**, a bojují **v ní**, jak je napsáno: „*Nebo tělo žádá proti Duchu, a Duch proti tělu. Ty pak věci jsou sobě vespolek odporné.*“ Ve věřícím musí takto jeden druhému být podroben, „*tak abyste ne, což byste chtěli, to činili*“ (Gal. 5,17) Tak to je jakoby i zde: Jákob vyšel a jeho ruka držela patu Ezaua. Avšak nepřátelství těch dvou přirozeností se neomezuje na mateřské lůno Rebeky. Trvá dál i poté, co se děti narodily, jak Bůh řekl: „*Dva národové jsou v životě tvém, a dvojí lid ze života tvého se rozdělí.*“ (25,23) Kolik křesťanů, kteří se nechtějí vzdát světa, staví proti závazku oddělit se od něho skutečnost, že **přece nosíme svět ve svém srdci**. To ale není to, čemu učí Slovo. Písmo ostatně ukazuje, že ve věřícím je nutné nepřátelství mezi tělem a Duchem a že světáctví jeho srdce není oprávněné. Ale existence a nepřátelství těch dvou přirozeností v něm nikterak neoslabuje tu druhou pravdu, že je nutné oddělení mezi tím, kdo se narodil z Ducha, a tím, který se narodil z těla. Jsou tu dvě různé rodiny, které vzájemně nemohou mít nic společného, ani nároky, ani výsady, ani požehnání (srv. s Řím. 9,8).

Možná že se zeptáme: Proč je jedněm požehnáno a druhým ne? Bůh odpovídá: „*Aby uložení Boží, které jest podle **vyvolení**,... pevné bylo.*“ (Řím. 9,11). Boží volba je neomezená. On není povinen se zodpovídat nikomu. Staví ji proti **skutkům**, to znamená proti domýšlivosti člověka, aby ze své strany mohl získat milost vyvolení. Ale, řekne člověk, pak Bůh vyvoluje přece jedny k požehnání, druhé ke zlořečení, a co můžeme my proti Boží vůli? Pošetilá otázka, neboť Bůh nikdy nevyvoluje ke zkáze. Ukazuje Svou svobodnou **volbu milosti** ve slovech: „*Větší sloužiti bude menšímu.*“ Ale ukazuje také následky **odpovědnosti člověka**, když ke slovům: „*Miloval jsem Jákoba,*“ připojuje: „*Ezau pak měl jsem v nenávisti.*“ (Mal. 1,2.3) Kdy miloval Jákoba?

V první knize Bible a už v mateřském lůnu. Kdy nenáviděl Ezau? V poslední knize Starého zákona, když se přes Boží trpělivost Edom (Ezau) až do konce prokázal jako nesmiřitelný nepřítel Hospodina a Jeho lidu. Tímto způsobem se na jedné straně ukazuje ovoce Boží milosti, a na druhé straně ovoce odpovědnosti člověka. Bůh nikdy neobětuje jeden z těchto principů ve prospěch druhého, ani neoslabuje jeden druhým, k čemuž chybné přemýšlení člověka je až příliš často náchylné.

Bezbožník a podvodník

Děti dorůstají, jejich charakter se zjevuje. Ezau „*byl lovec umělý, chodě po polích*“. Představuje člověka vnější činnosti, tělesné síly, který v tomto světě najde svému vývoji vlastní okruh působení a který staví své přirozené schopnosti do služby svých žádostí. Jako nový Nimrod má rád lov a jeho činná síla mu dopomáhá k uspokojování této vášně. „*Jákok pak byl muž prostý³ a ve stanech bydlil.*“ Poznáváme zde větev rodiny víry. Jednoduchost u něho není opakem Istivosti. Žel až příliš často uvidíme, jakou roli hraje Istivost v Jákobově příběhu a jak vážné kázni jej Bůh musí podrobit, aby ho od tohoto zla očistil. Jákobova prostota byla jednoduchost muže, který nemá žádné potřeby, který se spokojí s tím, co Bůh dává, **aniž by se snažil o blahobyť a vážnost** – charakterové rysy, které jsou opačné k Ezauovým. Proto bydlel také ve stanech jako pravý syn oněch mužů víry, Abrahama a Izáka. „*Abraham... vírou bydlil v zemi zaslíbené jako v cizí, ve stanech přebýváje s Izákem a s Jákobem, spoludědici téhož zaslíbení.*“ (Židům 11,9) Na začátku své cesty je Jákob tedy Božím svědkem, který jako cizinec žije ve světě, ve kterém nehledá trvalého města; neboť se pevně drží Božího zaslíbení a svého dědictví, a to jeho víře stačí.

U tohoto bodu vyprávění začíná třetí část Izákovy historie, která je od nyníška v úzkém spojení s historií jeho dvou synů. Izák zde už není muž Boží, který alespoň částečně uskutečňuje svůj nebeský charakter. Nechává se napak ve svém jednání vést čistě zemskými pohnutkami. „*I byl Izák laskav na Ezau /miloval Ezaua/, protože z lovu jeho míval pokrm.*“ Záliba v dobrém jídle, sklon k tomu, co svět nazývá radostí ze stolování, bylo to, co přivedlo Izákovy náklonnosti, aniž by to tušil, na chybnou dráhu. Tělo vždy přitahuje

³ klidný, domácký

tělo. Není bolestné myslet na to, že bohobojný Izák, **kdyby to mohl**, by syna těla učinil dědicem zaslíbení, protože miloval zvěřinu?

„Ale Rebeka laskava byla na Jákoba /milovala Jákoba/.“ Byla to snad náklonnost matky k tomu z jejích synů, který byl slabší a kterého si jeho otec méně cenil? Důvod nám není sdělen, ale přece bychom chtěli věřit, že Rebeka, která přese všechno byla žena víry, uchovávala ve svém srdci Hospodinovu odpověď, když šla, aby se ho otázala (1. M. 25,22.23).

Ve verších 29 až 34 se zcela zřetelně ukazuje charakter obou bratrů. Ezau je „bezbožný“ a prodává „za jednu krmi prvorozenství své“ (Židům 12,16). Přemožen únavou, volá: *„Aj, já k smrti se blížím, k čemu mi tedy to prvorozenství?“* Nešťastník nechápe, že tím neprodává své právo jen na určité pozemské přednosti, nýbrž také vyšší požehnání, která byla zaslíbena Abrahamovi a „*semeni jeho... jenž jest Kristus*“ (Gal. 3,16). Ano, prodává Jákovovi jeho nárok na to, aby byl v rodokmenu Mesiáše, výsadu, která byla propůjčena Jákovovi, neboť čteme: *„Abraham zplodil Izáka, Izák pak zplodil **Jákoba**“* a tak dále, až k: *„...Ježíš, který slove Kristus.“* (Mat. 1,2-16) Ezau **opovrhl** Božím darem (v. 34) a dává přednost pokrmu z čočky, jinými slovy, ubohému uspokojení přechodné potřeby svého těla. Jaká lhostejnost! Má volbu a s rozmyslem se vzdává svého nároku na požehnání. *„Kterýžto jedl a pil a vstav, odšel.“* Když potom bude chtít zdědit požehnání a bude je hledat se slzami, bude pozdě. – Ano, **příliš pozdě!** – *„Víte zajisté, že potom, chtěje dědičně dosáhnout požehnání, pohrnut jest, (nebo nenalezl místa ku pokání), ačkoli je s pláčem hledal.“* (Židům 12,17)

Tento hrozný příklad nám má sloužit jako varování. Svět je plný Ezauů, kteří obětují budoucnost požehnání, která jim je nabídnuta, aby uspokojovali žádosti okamžiku. Prodávají svou duši za pokrm z čočky, a když pojedí a napijí se, *„vstanou a odejdou“*, aniž by měli nějaký pocit o dosahu svého jednání. Myslí snad na to, že přijde den, kdy *„vzkřiknou hlasem velikým“* a s pláčem řeknou: *„Požehnej mně, i mně také, můj otče!“* a kdy *„nenajdou místa ku pokání“* ?

Jistě, chování Ezaua vůbec neomlouvá chování Jákovovo. U toho nenalézáme nic, co by nás mohlo přitahovat. Pokud je v tomto příběhu nějaký rys šlechtnosti a přirozené otevřenosti, pak ho musíme hledat u Ezaua. Jákob číhá na příležitosti a velmi šikovně je používá, aby dosáhl svých cílů. Od začátku své kariéry si myslí, že k dosažení zaslíbených požehnání nemají být zanedbávány lidské prostředky. To je velmi rozšířený omyl! Člověk používá

tělo, aby dosáhl Božích věcí, i když přitom také přenechává **nějakou část** činnosti víry. Jákob musel prožívat více než dvacet let utrpení a kázně, aby se naučil, že činnost těla slouží jen k tomu, aby věřícímu připravila těžkosti a přivedla ho pod Boží soud, že je, krátce řečeno, nástrojem k porážce, a že **pouze** víra zajišťuje vítězství. Jákob stavěl své tělo, nebo chceme-li, své schopnosti a svůj přirozený rozum do jedné řady se svou vírou, aniž by rozuměl, že jedno je nepřítelem druhého.

Řekli jsme, že svět je plný Ezauů. Stejným právem můžeme říci: Křesťanstvo je plné Jákobů. Je nutné, dokazovat to na příkladech? Nepoužívá se v křesťanstvu přirozený rozum, studium, lidská vůle, o které se myslí, že může být zasvěcena Bohu, aby se dosáhlo toho, co nám chce dát **Boží milost**? Jestliže Bůh pro ty Svě předem připravuje skutky víry, aby v nich chodili (Ef. 2,10), nestaví člověk na jejich místo **skutky vlastní vůle**, které jsou jen na překážku Božím skutkům? Neosobuje si člověk, že lidskými ustanoveními si zajistí požehnání, která Pán udílí Svě Církví? Zvěstování evangelia, dary Ducha, vzdělávání svatých, dokonce i modlitba, vše je tímto zlem nakaženo. Upřímný křesťan objevuje všude, kamkoli se jen obrátí, Jákobova ducha a zásady, dokonce i v rodině víry a mezi těmi, kteří mají výsadu vzývat jméno Pána v pravdě.

Je útěchou, že u mnohých, kteří tak jednají, je přesto víra. Jákob přes všechno své tělesné jednání přikládal zaslíbením cenu a důležitost. Boží slovo, svěřené jeho matce, zůstalo vtisknuto v jeho srdci. Měl vědomí o přednostním postavení, ke kterému byl povolán, a tento domácký muž, který bydlel ve stanech, viděl před sebou budoucí slávu, která mu dala pohrdat přítomnými věcmi, zatím co jeho bratr Ezau pohrdal budoucími věcmi!

Dcery Het (1. Mojžíšova 26,34.35)

„Ezau pak jsa v letech čtyřiceti, pojal ženu Judit, dceru Béry Hetejského, a Bazematu, dceru Elona Hetejského. A kormoutily Izáka a Rebeku.“

Ženitba je zkušební kámen toho, jak je to s naším náboženstvím. Abraham, muž víry, poučen hořkými zkušenostmi rozbíjí mezi Sárou a Egyptankou Agar, žádal pro svého syna Izáka dceru z pokolení víry. Nechtěl žádnou Kananejku, také nechtěl, aby se jeho syn vrátil, aby se usadil v Náchorově zemi; neboť Abraham odtud vyšel. Abrahamův služebník věrně vyplní svůj

úkol. Tak tomu je vždy, když nás vede Duch Boží. Izák se od otcovského předpisu neodvrátil (28,1). Také Jákob v něm chodil, ačkoli s menší prostotou a směrností než jeho otec. Pro ně víra absolutně vylučovala každé spojení s dcerami světa.

Totéž pravidlo chování je Božímu lidu vkládáno na srdce v 5. Mojžíšově 7,3.4 a v Jozue 23,12.13. Uprostřed velkého zármutku působí Ezdráš (10,3.11) na svědomí lidu, aby se očistil od svých nesvatých spojení. Nehemiáš (10,30) rovněž potvrzuje tuto zásadu. V Novém zákoně – je dobré si na to vzpomenout – jediná podmínka při křesťanském ženění je dána slovy: „**toliko v Pánu**“ (1. Kor. 7,39).

Ezau při této příležitosti otevřeně ukazuje své nesvaté smýšlení. Vzal si za ženy dcery Hetitů, a ty „*kormoutily Izáka a Rebeku*“. Jak by to také pro věřící manžele mohlo být jinak, když skrze svého syna byli nedobrovolně spojeni s lidem, na kterém spočívalo Boží zlořečení, a ačkoli oni sami zůstali čisti, přece se nemohli od tohoto modlářského susedství osvobodit? Trpěli tím, to byla spravedlnost; nemohli změnit tento stav věcí, neboť božské zásady neměly na Ezaua žádný vliv. Byla to zkouška pro tuto věřící rodinu, a oni ji pociťovali velmi těžce. Rebeka nejvíce, neboť její láska k Ezauovi byla méně slepá, než tomu bylo u jejího muže: „*Stýská se mi živu býti pro dcery Het,*“ říká (27,46). Proto tento zlý příklad, který dal Ezau, vede jeho rodiče tím více k tomu, aby ohledně syna, který uznával jejich autoritu a jehož víra souhlasila s jejich vírou, jednali podle Božích myšlenek. „*Povolal pak Izák,*“ čteme, „*Jákoba, a požehnal jemu, a přikázal mu: Nepojímej ženy ze dcer Kananejských. Ale vstana, jdi do Pádan Syské, do domu Bathuele, otce matky své, a pojmi sobě odtud manželku ze dcer Lábana, ujce svého.*“ (28,1.2)

Uloupené požehnání (1. Mojžíšova 27)

27. kapitola nám ukazuje pokořující obraz toho, co se může stát v Boží rodině. Izák, hlava této rodiny, „nebeský člověk“ z předcházející kapitoly, se poddává pozemské žádosti. Rád jídal „*zvěřinu*“. Ezauovi říká: „*Aj, já jsem se již zestaral, a nevím dne smrti své. Proto nyní vezmi medle nástroje své, toul svůj a lučiště své, a vyjda do pole, ulov mi zvěřinu. A přistroj mi krmi chutnou, jak já rád jídam, a přines mi, a budu jísti, aby požehnala duše má, prvé než umru.*“ (v. 2-4) Poháněn touto žádostí, má v úmyslu dát přednost synu těla před dědicem podle Boží vůle, jemuž měl být Ezau poddán. Vidíme také, jak v pokrmu, který měl rád, hledá sílu pro službu Bohu, jako kdyby tato uměla

síla mohla být nápomocná prorockému daru patriarchy. Je tomu v našich dnech jinak? Jak často se křesťanům vnucuje vzrušení těla, jako kdyby to byla moc Ducha! Zvěřina a víno nejsou jediné dráždivé prostředky přirozeného člověka. Vše, co mu svět nabízí, zaměstnávání se vlastním „Já“, přání vyvýšit se, pýcha života, obrazotvornost a tisíce jiných věcí, přispívá k tomu, že ztrácí ve službě Pánu střídmost, skrze niž jediné může být získáno ovoce.

Ještě daleko vážnější je to, že tato Izákova vášeň mu dává zapomenout na Boží slovo a přivádí ho do protikladu k Božím myšlenkám. Vyše jsme už řekli: Kdyby Izák mohl, **byl by učinil syna těla dědicem zaslíbení!** Možná si někdo myslí, že ohledně tohoto bodu byl nevědomý; avšak byl by si **musel** vzpomenout na slova: „*Větší /starší/ sloužiti bude menšímu /mladšímu/.*“ Mysleme na to, že přístup, který světu dovolujeme do našich srdcí, drží krok se zapomináním Božího slova! Jaké hrozné procitnutí to bylo pro Izáka, když se mu oči otevřely a on náhle zjistil, že ze své náklonnosti k Ezauovi by málem jednal proti Božím úmyslům! Podívejte se, jak „*se zhroutil Izák hrůzou velkou náramně*“ (v. 33)! To nebyl hněv nebo zděšení z toho, že jeho mladší syn ho oklamal, neboť by požehnání, které mu bylo ukradeno, mohl zase vzít zpět. Ne, je to hrůza z nebezpečí, jemuž z milosti ušel. Sice odsuzuje způsob, jak si Jákob požehnání přivlastnil: „*Přišel bratr tvůj **podvodně** a uchvátil požehnání tvé.*“ (v. 35) – ale přece považuje udělené požehnání za odpovídající Božím myšlenkám: „*Požehnal jsem mu, a bude požehnaným.*“ (v. 33)

V důsledku tohoto pokoření je Izák ve své duši napraven. Nicméně je jako Boží svědek v tomto světě dán stranou. Jeho dráha svědka je ukončena, přerušena až do jeho smrti. Téměř půl století musí nadále ve svém okolí vidět plody starého člověka, které jsou tak hořké pro jeho ducha, plody těla Ezaua, kterého si v jedné chvíli chtěl použít, aby uspokojil své tělo.

Zatím co se Izák snaží spojit svou víru se svou žádostí, směřuje se víra Rebeky s charakterem její rodiny. Její dědeček Náchor, její otec Bathuel, její bratr Lában pocházeli z téhož rodu: smíšené náboženství, sobectví, faleš a klam stály při výchově Rebeky v popředí. A přece táž Rebeka jednoho dne skrze víru řekla: „*Půjdu*“. A rovněž skrze víru porozuměla ceně zaslíbení, daného Jákobovi. Pod vlivem svého rodinného charakteru ale opouští cestu víry a synu, kterého miluje, chce klamem opatřit zaslíbené požehnání. Vrací se k zásadám, od kterých ji Hospodin osvobodil, a snaží se podvodným jednáním získat svému synu požehnání, které je ohroženo skrze tělesný sklon Izáka. A dále dává své chování svému synu za příklad a odvažuje se vzít na

sebe zlořečení, které by ho mohlo postihnout (v. 13), aby ho pohnula k oklamání jeho otce. Avšak Bůh je svatý Bůh a jako takový se ukazuje těm Svým. Rebeka propadá Hospodinově kázní. Ztrácí Jákoba, na kterého se soustředily všechny náklonnosti jejího mateřského srdce. Nadále tráví svá léta osamělá, „znehucená“ a umírá, aniž by opět spatřila toho, s nímž doufala, že jednoho dne bude opět spojená (v. 45). Její kázeň končí, tak jako u Izáka, teprve s jejím životem.

Jákob poslouchá svou matku, když udušuje hlas svědomí, které k němu volá: „Zůstaňte u otce za podvodníka.“ (v. 12) Obelhává Izáka, aby si svým způsobem získal to, co mu Bůh zaslíbil. Dostává požehnání. Ale neobdržel by je bez tohoto podvodu, dokonce v přítomnosti Ezaua, jako je později obdržel Efraim v přítomnosti Manassesu? Dostane je, ale je nucen na vlastnictví tohoto požehnání dlouho čekat, a to jako utečenec v tvrdém otroctví a jako předmět Hospodinovy kázně, až konečně, souzen a zlomen, pozná, že jeho tělo je bez síly k dobrému a že jeho síla spočívá **pouze a jedině** ve víře. Konečně **Ezau**, tělesný člověk, je nejprve bit málo ranami, neboť **pro tělo tu není žádná kázeň**, ale ztracené požehnání nemůže opět najít, ačkoli je se slzami hledal. Nenachází místo pro pokání a jeho příběh končí těmi strašlivě vážnými slovy: „*Ezaua jsem nenáviděl.*“ (Mal. 1,3; Řím. 9,13)

II – Jákob jako utečenec

Sen v Bethel (1. Mojžíšova 28)

První část Jákobova příběhu je u konce. Sledovali jsme ho v otcovském domě, toho, který už před svým narozením byl předmětem Božích rad a později byl povolán, aby ve víře počítal s naplněním těchto rad. Avšak víra (anebo spíše Bůh, předmět víry) Jákobovi nestačila. Byl velmi obratný ve využívání příležitostí a nejprve se zmocnil práva prvorozenství, které mu Bůh přídělil, potom lstí a podvodem otcovského požehnání, tj. výsad toho, kdo vlastnil ono právo prvorozenství. Jeho otec mu žehná v domnění, že žehná Ezauovi: „*Budiž pánem bratří svých, a ať se sklánějí před tebou synové matky tvé!*“ (27,29) Jákob zdánlivě dosáhl svých úmyslů.

V tomto bodu Jákobovy historie vstupuje na jeviště Bůh. Jak uvede do souladu Svoji věrnost Svým zaslíbením se Svou nelibostí vůči způsobu myšlení

a cest Svého služebníka? Nemůže v ničem odvolat Svá zaslíbení a požehnaní, neboť „*darů zajisté svých a povolání Bůh nelituje*“ (Řím. 11,29) Na druhé straně nemůže v tichosti přejít zlo. **Jeho kázeň odpovídá na jedné straně požadavkům Jeho věrnosti, a na druhé straně požadavkům Jeho svatosti, a spojuje je.** Pod Boží kázní je Jákob přiveden k tomu, aby odsoudil a ošklivil si své cesty, aby vyslovil plné odsouzení sebe samého, a potom, když je tohoto výsledku dosaženo, skrze víru vstoupí do požitku jemu daných slavných zaslíbení.

Ve druhé části Jákobovy historie, která má v Bethel svůj výchozí bod a v Bethel i bod návratu, uvidíme Boží kázeň vůči němu v tom, aby ho káznila, nebo aby ho očišťovala. Třetí část nám potom ukáže, že kázeň má ještě jiné cíle.

Izák volá Jákoba a žehná mu beze slova výčitky ohledně minulosti. Nebylo to proto, že sám na sebe musí žalovat ode dne, kdy „*se zhrozil hrůzou velikou velmi*“? Podvod Rebeky a Jákoba pro něho byl začátkem jeho kázně a otevřel mu oči; také znovu nalézá obecnství s Bohem, aby svému synu bez omezení požehnal (28,1). Rebeka se snaží vyhnout následkům své chyby a posílá Jákoba do ciziny, aby ho vzdálila od hněvu Ezaua (27,43-45); Izák na sebe v pokoře bere následky své chyby. Mluví, jako kdyby se nestalo nic neobvyklého, a žehná Jákobovi Abrahamovým požehnaním, jako kdyby v něm vždycky spatřoval dědice zaslíbení, a ve vztahu k němu jedná podle božských zásad, které vedly jeho otce. Nedovoluje mu, aby následoval Ezauova příkladu, který si vzal ženu z dcer Kananejských. Nadto Jákob nebude moci zůstat jako on v zemi zaslíbení; musí odejít. To je jediný rozdíl mezi ním a jeho otcem (v. 5). Tak Izák uznává Boží kázeň, ale nestává se jejím nástrojem a nevykonává ji, neboť on sám je předmětem té kázně a nemůže jinak, než se jí poddat, když „*se koří pod mocnou ruku Boží*“.

Jákob opouští Bersabé a jde do Cháran jako smutný utečenec, který nemá nic, než svou hůl, jak to později sám říká (32,10). Odloučen od těch, které miluje, nechává za sebou hněv Ezaua. Má **před** sebou neznámo, zcela jistě strádání, a **nad** sebou Boha, kterého tak těžce urazil, když své vlastní úskoky postavil na místo pomocných prostředků Boží prozřetelnosti, jako kdyby Jákobovy prostředky mohly znamenat více než Boží zdroje pomoci!

Začíná svou pouť, ne jako kdysi Abraham, který ve víře a v obecnství s Všemohoucím šel do ciziny, do země zaslíbení, nýbrž proti své vůli, v důsledku nedostatku víry a svého podvodu, vyhnán z této dobré země a nucen jít tou

cestou, po které byl jeho dědeček veden z Cháran do země Kanán, opačným směrem. Jde pryč sám, bez obcenství s Bohem, obtížen celou váhou své viny, a dostává se do Bethel. Nastává noc a on má za podušku jen kameny. Jaké hořké myšlenky asi připadaly na jeho ubohé srdce! Noc v Bethel nebyla jistě tmavší než myšlenky, které plnily jeho duši!

Uléhá a usíná. Ukazuje se mu slavné vidění: Vidí žebřík, který tvoří spojení mezi zemí a nebem. Nahoře u žebříku je Bůh, dole u žebříku utečenec bez domova, který nese těžké břemeno svého hříchu. Ale mezi Bohem a Jákobem andělé, tito „*služební duchové, kteří posíláni bývají k službě pro ty, jenž mají dědičně obdržeti spasení*“ (Židům 1,14), „*vystupovali a sestupovali*“, aby při něm splnili svou službu.

Jaký dojemný výjev! Bůh sám otevírá Své nebe, aby dal Svá vojska k dispozici provinilému vykoupnému. **To je to**, co je Jákobovi zjeveno na počátku prvního oddílu na cestě kázně! Neviditelní, ale přece přítomní, mají tito Boží služebníci mít starost o jeho potřeby během jeho pobytu v cizině. Později je opět spatří v Mahanaim, aby ho přivítali, ale nejprve se s nimi setkává v nejtemnější chvíli své historie, protože tu je Bůh.⁴ Jistě zvláštní příležitost, aby Jákobovi byla zajištěna všechna Boží požehnání! Tak to je, protože Bůh se mu až do té doby nemohl zjevit. Jak by se mu byl mohl zjevit u pokrmu z čočky nebo u Izákova lůžka, kdy jeho srdce bylo naplněno podvodem? Ale

⁴ Poznamenejme zde mimochodem, že Jákob zde je **předobraz** Izraele, vyhnaného z Kanánu pro jeho nevěrnost, který je předmětem Boží péče po dobu svého vyhnanství a který ve svém lůnu nese lid, jenž bude čtenější, než je prach země. Sen je jemu dané zjevení budoucího obcenství mezi nebem a zemí a mezi zemí a nebem skrze zprostředkování andělů. Význam tohoto místa se tedy, přesně vzato, týká méně Jákoba, který byl osobně předmětem Boží péče, než Izraele, který, vyhnan pro vlastní vinu, tuto péči zakouší, a představuje předem budoucnost, kdy se Bůh se Svým lidem a Izrael se svým Bohem budou setkávat prostřednictvím služby andělů.

To, co nalézáme v Janu 1,51, je ještě slavnější. Syn člověka tam stojí **sám** před našimi zraky. Zcela jiným způsobem ponížen než Jákob, poněvadž On v milosti sestoupil a podstoupil smrt zločince, je předmětem služby nejvyšších stvoření. Nebe je otevřeno nad Ním samým a hledí na Toho, který se dobrovolně ponížil. Pán Ježíš spojuje ve Svě Osobě člověka s Bohem, zem s nebem. **Proto, že trpěl**, se stává jediným středem všeho. Avšak On toto místo zaujal, aby člověk mohl v **Něm** zdědit požehnání.

nyní, na tomto osamělém, hrůzu vzbuzujícím místě, kam ho přivedl hřích a kde na něho přichází kázeň, se s ním Bůh setkává. Neboť protože kázeň je Boží dílo, tu místo kázně je také místo, kde se On může zjevit.

Není to dojemné, že ani slovo výtky nepřichází z Božích úst? Mluví s Jákobem, aby ho ujistil, že On věrně dostojí Svým zaslíbením: „*Já jsem Hospodin, Bůh Abrahama otce tvého, a Bůh Izákův; zemi tu, na které ty spíš, tobě dám a semeni tvému. A bude símě tvé jako prach země; nebo rozmůžeš se k západu, i k východu, na půlnoci, i ku poledni; nad to požehnány budou v tobě všechny čeledi země, a v semeni tvém.*“ (v. 13 a 14) Tato zaslíbení jsou v jednom smyslu stejně tak bohatá, jako zaslíbení Abrahamovi. Říkám: **téměř**; neboť Bůh nedává Jákobovi símě jako hvězdy nebe, nýbrž jako prach země.⁵ A já říkám: **v určitém smyslu**, neboť v jiném smyslu jsou mnohem bohatší, dokonce i takovému Abrahamovi neznámá. Verš 15 ujišťuje Jákoba o zájmu, který mu chce Bůh věnovat bez přestání během doby jeho vyhnanství, a to je pro Abrahama, který zem zaslíbení neopustil, neznámá milost. „*A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této; nebo neopustím tebe, až i učiním, což jsem mluvil tobě.*“ (v. 15) Jaká útěcha pro Jákobovo zarmoucené srdce. „*Já jsem s tebou.*“ Já tě trestám, ale to je důkaz mé lásky; budu tě ochraňovat, přivedu tě zpátky, neopustím tě!

Ubohý Jákob! Tak mohl **zcela počítat s Bohem**, on, jehož hřích spočíval právě v tom, že o tom pochyboval! Vpravdě, taková milost by mohla učinit jeho srdce radostným..., ale nikoli! Když procítí ze svého spánku, zvolá: „*V pravdě Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl! (Nebo zhroziv se, řekl: Jak hrozné jest místo toto! Není jiného, jediné dům Boží, a tu jest brána nebeská.)*“ (verše 16 a 17) Jak hrozné je místo toto! **Hrozné**, když Bůh jej ujišťuje o celé Svě přízni? Odkud to pochází? Protože naše tělo se necítí dobře v Boží přítomnosti, a to ani v přítomnosti Boha milosti; neboť tato přítomnost nás odsuzuje. Tak tomu je vždy. To vidíme také u apoštola Petra, když Pán naplnil jeho síť rybami.

Ale Jákob opět nabývá dobré myslí! Proč? Protože myslí na to, aby s Bohem učinil smlouvu. Tělo se vždy uklidňuje dobrými předsevzetími a rozhodnutími. Když Bůh udělá, co řekl, pak já ze své strany chci také něco pro Něho

⁵ Abraham dostává obojí (kap. 13,16; 15,5; 22,17); Izák, nebeský člověk, dostává símě jako hvězdy nebe (kap. 26,4).

udělat. „... a bude mi Hospodin za Boha. Kámen tento, který jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, které mi dáš, desátky spravedlivé tobě dám.“ (verš 20-22) Kázeň, která právě začala, ještě nepřinesla pro ubohého provinilce své ovoce. Ještě se nenaučil, že je závislý jen na milosti a že jeho vlastní vůle může být jen nepřátelstvím vůči Bohu. Jeho starý člověk ještě není svlečen. Více než dvacet let zkoušky je zapotřebí, aby se mu konečně otevřely oči, a on se učí rozumět účelu kázně.

Jáko b ještě neví, že **jediným** prostředkem, jak získat požehnání, je **víra**, a že zkoušet nějaký jiný prostředek znamená jen opovrhovat milostí. Sklon přirozeného člověka bude vždy podobný jako u Jáko ba. Ne že by Jáko b neměl žádnou víru; jen se chybně domníval, že vlastní činnost, chytrost, plány, rozhodnutí člověka mohou víru užitečným způsobem doprovázet a přispívat k zajištění Božích zaslíbení. Tato mylná zásada je u základů každého náboženského systému našich dnů. Všechny se, aniž by přímo popíraly víru, opírají, jak už bylo řečeno, o znalosti, moudrost, lidská studia a podobné věci, aby si skrze ně přivlastnily nebeské věci. Bylo zapotřebí dlouhé práce Ducha Božího, aby tuto myšlenku, která uráží milost a určitou mírou staví činnost přirozeného člověka na její místo, vyhladila ze srdce patriarchy.

Služba a trestání (1. Mojžíšova 29-31)

Když Jáko b přijde do Cháran, setká se pod Boží prozřetelností s Ráchel u studny, jako Abrahamův služebník se kdysi setkal s Rebekou. Avšak ten služebník byl v obecenství s Bohem a setkání mu bylo dáno jako odpověď na jeho modlitbu, zatím co u Jáko ba se nic takového neukazuje. Ten Bůh, který mu v Bethel řekl: „*Já jsem s tebou,*“ jsa věrný Svému zaslíbení, vede okolnosti ve prospěch Svého služebníka, ale to je také vše. Jáko b měl Boha u sebe, aniž by měl obecenství s Bohem. Později se k tomuto důležitému tématu vrátíme. Zde k tomu jen tolik: Obecenství, tento stav srdce, který nám dává požívat tytéž věci, jaké požívá Bůh, se zjevuje v chození, které je v souhlasu s Bohem a směřuje ke stejnému cíli. Tak tomu bylo u Abrahama. Ten chodil s Bohem, protože měl podíl na Jeho tajných myšlenkách. Následky tohoto obecenství se u něho ukazovaly při každé příležitosti. Žil v tomto světě jako cizinec; přimlouval se v modlitbě za vinou obtížená města roviny; všude stavěl svůj oltář, obětoval Bohu a klaněl se Mu. Tak tomu u Jáko ba nebylo. Jen jednou přinesl v zemi svého vyhnanství oběť, a to také teprve v okamžiku, když zemi opouštěl (31,54). Tak tomu je také s jeho modlitbou.

Modlí se nanejvýš, když ho nějaké nebezpečí bezprostředně ohrožuje (32,9-12); a jeho modlitba sama ukazuje jen zcela slabě jeho závislost, neboť v tomtéž okamžiku používá lidské prostředky, aby Ezaua obměkčil, jako kdyby jej nemohl obměkčit Bůh sám.

Z čeho vyvěral tento nedostatek obecenství? Ze skutečnosti, že obecenství nemůže jít ruku v ruce s **kázní**. Otec, který používá svůj prut, aby své dítě trestal, je nezasypává polibky, a dítě se neraduje z otcovy lásky, dokud stojí pod kázní. U Jáкова byla víra, to nesmíme nikterak spouštět z očí. Ale je pochybné, zda měl vysokou měrou nějaké povědomí o Boží kázní.

V naší kapitole vidíme, jak kázeň, která učinila Jáкова ubohým, od své domoviny vzdáleným, kolem bloudícím vyhnancem, je vykonávána ještě jiným způsobem. On oklamal svého otce, a hle, pod Lábanovou střechou se musel opět setkat s podvodem. Za Lábanovými lichotivými slovy: „*Jistě kost má i tělo mé jsi*“ (29,14), se skrývaly sobecké úmysly. Podvedl Jáкова, když mu dal Líu; podvedl ho znovu, když ohledně stád s ním udělal dohodu. Jákov mu řekl: „*Projdu skrze všechna stáda tvá dnes, vyměšuje z nich každé dobytče peřesté a strakaté, a každé dobytče načernalé mezi ovce, a strakaté a peřesté mezi kozami; a takové budou mzda má.*“ (30,32) Lában odpověděl: „*Hle, ó by tak bylo, jak jsi mluvil.*“ (v. 34) Ale pak si pospíšil, aby prošel svá stáda a vydělil z nich Jákovovu mzdu a dal ji do ruky svých synů (v. 35). De-setkrát změnil tento nelidský a podvodný příbuzný Jákovovu mzdu, když ten mu sloužil za jeho dobytek (31,7.41).

A co dělá Jákov nyní vůči všem těmto úskokům, když přes den byl stravován horkem a v noci mrazem a byl nucen sám nahrazovat chamtivému pánu to, co se neztratilo jeho vlastní vinou (31,38-40)? Naučil se skrze kázeň své lekci? Žel, nikoli! Oklamává toho, který jej oklamal. Příběh s ovce (30,37-43) o tom podává svědectví. Jeho tajný útěk, o kterém nám Bůh říká, že Jákov oklamal Lában (31,20), o tom svědčí rovněž. Proč se dopouští těchto klamů? Protože mu chybí důvěra v Boha a protože ještě neztratil důvěru ve své schopnosti a úklady. Bylo to nutné, aby loupal topolové pruty poté, co mu Bůh ve snu ukázal peřesté a skropené kozly a řekl mu: „*Viděl jsem všechno, co tobě Lában dělá.*“ (31,10-13)? Bylo nutné potají utíkat, když mu přece Bůh řekl: „*Vstaň nyní, vyjdi ze země této, a vrať se do země příbuznosti své,*“ a: „*Navrať se do země otců svých... a budu s tebou*“ (31,13.3)? Ó kdyby byl měl jen trochu důvěru ve slovo svého Boha, tu by odešel se vztyčenou hlavou a ani vlas by mu nebyl zkřiven!

Přes tolik chyb a pobloudění daroval Bůh Jákobovi četnou rodinu. Ale i zde musí opět činit smutnou zkušenost o tom, čeho jsou hodné lidské prostředky. Oklamán Lábanem, musí se poddat dohodám svých žen a jejich služek (30,14-17). Takovým způsobem je Jákob prováděn kázní, ale aniž by dosud byl zlomen. Skrze Boží milost k tomu později dospěje.

Přesto vše ukazuje Jákobova víra v Cháran některé pozoruhodné rysy. Poté, co mu je dán Josef, syn jeho stáří (tehdy mu bylo devadesát let), pravý syn zaslíbení (49,26), výstižný předobraz Krista, má Jákob už jen **jednu** myšlenku: opustit místo svého vyhnanství a svého otroctví a vrátit se ke svému příbuzenstvu (30,25-27). Jeho zemí nebyla země Lábanova náboženství, nýbrž země Abrahama a Izáka, velebitelů pravého Boha bez příměsí terafim (modly). Tak tomu je i dnes. Osobní poznání Krista je pro nás nejmocnější pohnutkou, abychom opustili náboženskou směs, která vyznačuje křesťanstvo, a vede nás, syny víry, zpět k naší duchovní rodině. Při svém odchodu Jákob rozhodně odmítá Lábanovy modly. Lában od něho žádá své domácí bohy. „*Nalezneš-li pak u koho bohy své, nechat ten umře; před bratřími našimi ohledej sobě, jest-li co u mne tvého, a vezmi sobě,*“ odpovídá Jákob (31,32). Ráchel je vzala, když šla se svým mužem. To se často děje u takových, kteří následují víru druhých, aniž by chodili svou vlastní vírou.

Jákob ukazuje ve zkouškách také **trpělivost** podle Boha. To ukazují jeho slova k Lábanovi (31,36-42). Jako každé Boží dítě, ať už je jeho charakter jakéhokoli druhu, se Jákob jeví nadřazený světu, protože si je vědom jemu propůjčené důstojnosti, a v síle této důstojnosti přináší na místě svého tchána na té hoře oběť (31,54).

Všechny tyto rysy tvoří šťastný, byť i neúplný protiklad k charakterovým rysům Aramejského. Lában se snaží postavit se při Jákobově útěku do dobrého světla. Jde mu jen o to, aby zachoval vnější zdání, neboť jeho svědomí je němé. Málo se stará o to, jaký je skutečný stav věcí; není ve spojení s Bohem. Říká: „*Cos to učinil? Nebo jsi ušel tajně a odvedls dcery mé jako zjímané mečem. Proč jsi tajně utekl, a vykradl se ode mne, a nepovědels mi, ježto bych tě byl vesele sprovodil se zpěvy, s bubnem a s harfou?*“ (31,26.27) **Vesele** /s radostí/! To bylo stejně tak nepravdivé, jako se to lehce řeklo. Ubohý Jákob ve dnech své kázně nikdy v domě svého tchána neslyšel zpěvy a bubny!“ – „*Nedopustils mi, abych políbil synů svých a dcer svých?*“ (v. 28) Tak si dává Lában ještě zdání dobrého otce rodiny! Ale Jeho dcery smýšlely a

mluvily o něm jinak: „Zdaž ještě máme díl jaký a dědictví v domě otce našeho? Zdali nejsme počteny před ním za cizí? Nebo prodal nás, ano i peníze naše do čista utratil.“ (v. 14 a 15) Lában dále říká: „Měl bych dosti s to moci, abych vám zle učinil.“ (v. 29) Chlubí se tím, ačkoli mu Bůh pod pohrůzkami zabránil, aby jim něco udělal! „Ale již to tam, poněvadž jsi přece odešel, roztouživ se po domu otce svého...“ Rztouživ se! Jaká lstivost! Ne, Jákob odešel, protože míra byla plná. Ale tato slova zbavila Lábanu tíže viny, že Jákoba dohnal ke krajnosti. Jak byl tento muž skutečně tělesný, přestože vzýval jméno Boha Táre, Abrahama a Náchora! Kéž nás Bůh ochrání před tím, abychom napodobovali jeho cesty!

Boj s Bohem (1. Mojžíšova 32)

Pod vedením Všemohoucího, který k němu řekl: „*Já jsem s tebou,*“ přešel Jákob hranice Kanánu, když předtím unikl všem nebezpečím. Andělé Boží mu přicházejí vstříc ve dvou zástupech.⁶ Jákob je znal; viděl je už v Bethel, kde se snažili mu sloužit, když celé jeho jmění byla jen jeho hůl. Pán dává, věren Svému zaslíbení, Své anděly k dispozici oběma Jákobovým houfům. Tento uznává Boží cesty se sebou tím, že to místo pojmenovává po andělech, kteří mu sloužili (v. 2). Pak zaujímá postavení pokorné závislosti vůči Bohu (v. 9). Zdůrazňuje, že on sám není nic a zároveň mluví o velikosti božské milosti: „*Menší jsem všech milosrdenství a vši pravdy /věrnosti/, kterou jsi učinil se služebníkem svým.*“ (v. 10) Avšak ještě Boha osobně nepoznal, a ačkoli svědčí o tom, že Mu důvěřuje, přece ještě neztratil důvěru ve svou vlastní sílu. Vytváří chytrý plán, aby ušel hněvu Ezaua, a činí všechna svá opatření až do nejmenších podrobností, aby si u něho obstaral dobré přijetí; nic nechce přenechat náhodě. Ale je nyní skutečně uklidněn? Ne, ani noc mu nepřináší pokoj: „*A vstav ještě v noci, vzal obě ženy své, a dvě služebnice své, a jedenácte synů svých, a přešel přes brod Jabok. Vzav tedy je, přepravil je přes tu řeku; přepravil také i vše, co měl.*“ (v. 22 a 23) Až dosud nutnost myslet na vše ulehčuje a konejší jeho obavy. Nakonec, když všechno zařídil, zůstává sám...

Nyní proti němu vystupuje Bůh, aby s ním zápasil; teprve nyní Ho ve skutečnosti poznává. Tento památný výjev má dvě jednání. Nejprve bojuje Bůh

⁶ Mahanaim = dvojitý tábor. Porovnej verš 2 s veršem 7.

s Jákobem, neboť ten se musí naučit, že síla člověka a vůle těla jsou nepřátelství proti Bohu. Ani Bůh nemůže tuto zlou přirozenost zkrotit, změnit nebo podmanit. Musí ji soudit a zlomit. Ne jako by boj Boha stál nějaké úsilí: „*A vida, že ho nepřemůže*“, stačilo jen, aby se **dotkl** Jákobova kyčelního kloubu, sídla jeho síly v boji, aby ho učinil bezmocným.

Tím začíná druhý akt tohoto výjevu: ve zlomení vlastního „Já“ se zjevuje u Jákoba víra a vstupuje na místo energie jeho přirozenosti. Nyní bojuje **on** s Bohem: „*Nepustím tě, leč mi požehnáš.*“ Boží požehnání nemůže získat lidskou lstí, jako to udělal u Izákova požehnání; neboť toto požehnání patří jen **víře**, vyvolané u člověka, který když se prokázal sám v sobě jako bez síly, čerpá svou sílu ze **závislosti** na Bohu.

Jedno místo v proroku Ozeášovi vrhá na tento výjev jasné světlo: „*Silou svou... se potýkal s Bohem,*“ čteme. To je první oddíl boje, ale pak následuje druhý: „*potýkal se s andělem, a přemohl; plakal a pokorně ho prosil.*“ (Ozeáš 12,3/4/ a 4/5/)⁷ Bůh uznává tuto víru, kterou On sám dává, za vítězství **nad sebou a nad lidmi**. Až do té doby byl Jákob přes svou šikovnost vždy od lidí poražen. Ezau mu nahání strach a Lában ho zotročil; právě byl poražen andělem, který se ho dotkl... A nyní je Jákob konečně vítězem!

Anděl mu říká: „*Jaké jest jméno tvé?*“ Je vyzván, aby sám vyslovil jméno **Jákob**. Jeho jméno označuje to, co je: **Podvodník!** Jeho jméno znamená celou jeho historii. Od nynějška ponese jiné jméno: **Izrael, Boží bojovník!** Jeho první jméno vyjadřovalo to, co byl sám v sobě a vůči lidem. Jeho nové jméno vyznačuje jeho poměr k Bohu. Síla podvodníka dělá místo neomezené síle víry.

Avšak nyní by chtěl Jákob také ze své strany znát to tajemné jméno svého protivníka. Bůh mu to odmítá. Okamžik pro výměnu jmen mezi Izraelem a Bohem ještě nepřišel – přijde později – neboť, už jsme to řekli a opakujeme to – pod kázní, která soudí a trestá, nemůže být žádné **obecenství**.

A Bůh? „*Dal mu tu požehnání*“. V Bethel mu Bůh jen oznámil, že všechny čeledi země v něm mají být požehnány (28,14). To byla jen část Abrahamova požehnání. Bůh Abrahamovi řekl: „*Požehnám tobě...*“ Nyní Bůh žehná Jákobovi. Ale jakkoli to je vzácné, přece mu ještě chybělo obecenství, které Abraham prožíval a které bylo dokonale vyjádřeno, když se patriarchovi zjevil Melchisedech.

⁷ posun v číslování veršů v některých překladech (p. p.)

Vraťme se ještě na chvíli k tomu tak důležitému, a přece tak málo chápanému tématu obecenství. V 1. Jana 1 dvě věci přispívají k tomu, aby zabránily hříchu u křesťana: na jedné straně obecenství, a na druhé straně skutečnost, že je ve světle: „*Moje děti, toto vám píši, abyste nehřešily.*“ (2,1) Ve Fanuel strávil Jákob slavnostně vážnou noc boje s andělem, a přece ještě nenalezl obecenství. Co vlastně je obecenství? Mít obecenství s Bohem znamená mít **jeden** díl, jedno smýšlení, jednu radost, jeden požitek s Bohem společně, neboť v pojmu obecenství spočívá **vzájemnost**. V jeho **plnosti** k němu může docházet teprve tehdy, když se Bůh plně zjevil. Křesťanské obecenství je také daleko vyvýšenější než obecenství věřících Starého zákona. Avšak k obecenství dochází pokaždé, když se Bůh zjeví. Jako „*Bůh nejvyšší*“ a později „*všemohoucí*“ (1. M. 14,19; 17,1) se zjevil Abrahamovi, a tím s Ním tento vstoupil do obecenství. V 1. Jana 1 je křesťanské obecenství následkem plného zjevení „*věčného života*“ v Kristu.

Celý život křesťana odpovídá stupni jeho obecenství a nese jeho ráz. Chození, city, smýšlení, cíl – vše je společné. Když Bůh chodil s Abrahamem, tak Abraham chodil s Bohem (1. M. 18,16). Stejně tak tomu bylo také s Enochem (5,24) a s Noém (6,9).

O křesťanech je řečeno:

„*Kdo praví, že v něm zůstává, ten má, jak **on** chodil, tak **choditi**.*“ (1. J. 2,6) – to je obecenství v chození;

„*A chodte v lásce, jako i Kristus miloval nás.*“ (Ef. 5,2) – obecenství v pocitech.

„*Toto **smýšlení** buď ve vás, jako i v Kristu Ježíši bylo.*“ (Fil. 2,5 – přel.) – obecenství ve smýšlení.

„*Budete-li zachovávat **přikázání** má..., jako i já přikázání Otce svého zachoval jsem...*“ (Jan 15,10) – obecenství poslušnosti.

„*On život svůj za nás položil, i my tedy máme za bratry život klásti.*“ (1. J. 3,16) – obecenství oddanosti.

A nakonec nalézáme ve Filipským 3 obecenství Jeho utrpení.

Obecenství v sobě zahrnuje také vzájemné vztahy důvěry. Bůh říká: „*Zdali já zatajím před Abrahamem, co dělati budu? ... Neboť znám jej...*“ (1. M. 18,17.19) A Abraham také ze své strany otevírá Bohu své srdce, bez pochyby v závislosti a poslušnosti, jak se sluší na stvoření vůči jeho Stvořiteli, ale říká mu vše podle schopnosti a taktního citu svého srdce.

Mohli bychom uvést ještě mnoho podobných míst. Jestliže však chceme poznat obecenství v jeho dokonalosti, pak se na ně nesmíme dívat v tom více než ubohém způsobu, ve kterém je uskutečňujeme my, nýbrž ve vztazích mezi Pánem Ježíšem a Jeho Otcem. Tam nalézáme absolutní a bezmračné obecenství, a když na ně hledíme, jsme povoláni, abychom ze své strany představovali obraz Pána: „Aj, jdu,... abych činil, ó Bože, vůli tvou.“ (Židům 10,7) „Já a Otec jedno jsme.“ (Jan 10,30) „Otec můj až dosavad dělá, i já dělám.“ (Jan 5,17) „Neboť cožkoli on /Otec/ činí, to i Syn též podobně činí.“ (Jan 5,19) „... a všechny věci mé tvé jsou, a tvé mé jsou.“ (Jan 17,10) „Ostříhej jich ve jménu svém,... já jsem jich ostříhal ve jménu tvém.“ (Jan 17,11.12)

Toto vzácné obecenství Jákob ještě neznal. Nalezne je v Bethel a uvidíme, jak je na konci svého života uskutečňuje v plné míře, když žehná Efraimovi a Manassesovi v souhlasu s Božími myšlenkami.

Avšak nezapomínejme, že obecenství, které když jsme našli, může být velmi snadno z naší strany porušeno. Jediná myšlenka, která na naši duši vrhá jen přecházející stín, stačí k jeho přerušení. Znovu je nalezneme skrze sebeodsouzení a vyznáním toho, co je přerušilo. Kolik křesťanů je, tak jako Jákob před svou druhou návštěvou v Bethel, nikdy nepoznalo! Kolik jiných je opouští, když před ním dávají přednost nicotným věcem! Budme proto bdělí a žijme v ustavičném sebeodsuzování! První Janův dopis nás učí, jak je ztrácíme, a jak je opět získáme.

„Tedy nazval Jákob jméno místa toho Fanuel“ (tvář Boží), „nebo jsem viděl,“ říká, „Boha tváří v tvář.“ To, co řekl, byla pravda, neboť od nynějška znal Boha osobně; ale viděl Ho jen ve tmě a byl ještě daleko vzdálen od plnosti božského zjevení, jak se mu dostala později. To, co viděl, byl Bůh, který ho sice zlomil, ale přece ho měl rád, který se s ním zabýval s něžnou pečlivostí, Bůh, který zůstal věrný Svým zaslíbením, který se nechal Izraelovou vírou porazit, nikoli však **Bůh, který se nechá vidět.**

Jákob našel ve Fanuel ještě dvě věci: „Zachována /zachráněna/ jest duše má,“ říká. Byl osvobozen od své staré přirozenosti s jejími plány a úskoky; nadále přišel ke konci se svými starými cestami, z nichž nalézáme ještě jednu stopu v příští kapitole, ale „kulhal na nohu svou“. Nadále „živ pobude mimo /po/ všechna léta svá po /v/ hořkosti duše své“ (Iz. 38,15) skrze svou slabost vždy veden zpět k vědomí o své bezmocnosti a o Božím soudu nad jeho tělem; avšak přesto schopen chodit ve světle onoho slunce, které mu „vzešlo, když pomínil místa toho Fanuel“.

Setkání s Ezauem (1. Mojžíšova 33,1-16)

Ačkoli jsme museli konstatovat, že se pro Jákoba ještě nejedná o obecenství, viděli jsme, že z boje vychází osvobozen, protože se naučil znát a odsuzovat sám sebe. A v tomto charakteru se setkává s Ezauem. Uznává nyní nadřazenost svého bratra podle těla, když se sedmkrát pokloní až k zemi, neboť porozuměl, že i když od Hospodina je nazván prvním, nedává mu to právo, aby se mezi lidmi dával uznávat za prvního. On, který **skutečně** je první, se vůči světu ukazuje jako pokorný. Jeho úzkosti zmizely, to, s čím se setkává, ho velmi hluboce pokořuje. Ten, který se bál Ezaua, shledává, že Bůh ovlivnil srdce jeho bratra v jeho prospěch, takže zkrocené nepřátelství Ezaua musí sloužit Božím úmyslům milosti vůči Jeho služebníkov.

Srdce Ezaua ve vztahu k Jákovovi změklo (v. 4). Také Jákovovy obavy a úzkost (32,7) byly bezdůvodné, prozrazovaly jen jeho nedostatek víry. Poté, co se Ezau se zájmem vyptal na rodinu svého bratra, připojuje k tomu: „*K čemu jest všecken ten houf, který jsem potkal?*“ Ani nepochopil účel tohoto chytrého zařízení. Jákob nyní odpovídá podle skutečnosti: „*Abych našel milost před očima pána mého.*“ Ezau odmítá dar svého bratra. Ne pomocí svých darů našel u něho Jákob milost, nýbrž protože Bůh se snížil, aby odpověděl na modlitbu svého služebníka (32,11) Jákob nemohl už říci: „*Ukrotím tvář jeho darem,*“ (32,20), nýbrž nabízí nyní svůj dar jako **důkaz** toho, že v očích Ezaua našel milost (v. 10). Viděl tvář svého bratra, jako kdyby viděl „*tvář Boží*“. Mluvil pravdu. Nebylo to nízké pochlebování, jak si někteří myslí. Tvář Boží, kterou Jákob viděl ve Fanuel, viděl nyní ve tváři Ezaua. Poznal v ní milost a přízeň, které mu byly připraveny Bohem samým: „*Štědře obdařil mne Bůh /Bůh mi prokázal milost/.*“ (v. 11) Poznává nyní milost a plně se jí chápe! Až do Fanuel nacházel milost v trestání, ve Fanuel se s ní setkává v soudu, po Fanuel ve vysvobození.

Ale ach! Tato důvěra je opět rychle otřesena, jakmile Ezau bázlivému Jákovovi navrhne, že ho bude doprovázet. Přítomné věci mu dodávají odvalu, budoucí ho straší. Jistě, Jákob neměl jít do Seir, to věděl velmi dobře. Seir nebyl jeho okruh. Bydlet s „bezbožným“ mimo Kanán, to nemohlo být. Jákob musel jít tam, kde ho Hospodin chtěl mít. „*Přivedu tě zase do této země.*“ (28,15) Jaké krásné svědectví by zde mohl vydat před Ezauem! Ale neblahá slova: „*až dojdu k pánu svému do Seir,*“ (v. 14) jsou lži a zkazí vše. Ezau ho chtěl ochránit. Jákob by se mohl odvolat na Hospodinovu ochranu a na svůj charakter cizince, aby odmítl tyto nabídky; ale on se bojí, je mu

úzko. Raději lže, aby se vyhnul těžkostem, jichž se ve svém nedostatku víry bojí. Jak my bychom měli bdít nad tím, aby naše svědectví před světem bylo zřetelné a jasné, bez dvojsmyslností a postranních myšlenek!

Avšak Bůh bude osvobozeného Jákoba za tuto jedinou lest, za tuto jedinou lež trestat tisíckrát přísněji než dříve.

III – Jákob v zemi Kanán

Sochot a Sichem (1. Mojžíšova 33,17-20)

Místo aby následoval Ezaua do Seir, odebírá se Jákob do Sochot. Možná, že příklad jeho bratra není zcela bez vlivu na to, co tam dělá, neboť poté, co překročil Jordán, nechává tam svůj stan a zdá se, že se v této části Kanánu chce **usadit**: „*Ustavěl sobě **dům** a dobytku svému **zdělal stáje**.*“ V protikladu k Abrahamovi opouští užívání země zaslíbení vírou a chápe se materiálního vlastnictví. Ztrácí tak svůj charakter poutníka, který si, **aniž by o něm vydával svědectví**, přál udržet, když se oddělil od Ezaua.

Přesto brzy opouští Sochot a jde do Sichem na druhé straně Jordánu. Pociťoval nějakou nevolnost ve svém novém postavení? Skoro se tak zdá, neboť **opět rozbíjí stan** (v. 19) a táboří před městem. Avšak to nebylo místo pro tábor. Chybějící svědectví před Ezauem je velké zlo; ale u věřícího často najdeme také neblahé a nemístné svědectví, které vychází z nedostatku obecnosti. To je to, co se zde stane Jákobovi, ale netrvá to dlouho. Opuštění cesty svědectví přivedilo chybu v Sochot. A protože ho Hospodin kvůli této chybě nekáral, propadá ihned do podobného omylu. Vidíme, jak „*koupil díl pole toho, na němž byl rozbil stan svůj*“. Zde je opět daleko vzdálen od Abrahamových cest. Ten koupil pole v Hebronu, aby vlastnil **hrob**. Jákob kupuje pole v Sichem, aby měl **vlastnictví**. Žije v zemi jako **cizinec** pod ochranou stanu a **kupuje** pole, na kterém je stan postaven. Jaký smutný rozpor mezi jeho vyznáním a jeho chováním! Ale jak často se nám stává totéž!

Avšak staví tam oltář (v. 20). Oltář je vždy ve spojení se stanem, bohoslužba s naším vyznáním cizinců. Ale naše bohoslužba nese vždy charakter stavu naší duše, stupně opravdovosti našeho duchovního života. Jákob nazývá oltář „*Bůh silný, Bůh Izraele*“, tj. Jákoba, neboť Bůh mu dal toto jméno. Bohoslužba, která je jen osobní, je vcelku na málo vyvýšené půdě. Když přistupujeme před Boha jako velebitelé, můžeme Mu pak děkovat jen za záchranu,

kteřou jsme od Něho osobně obdrželi? Po zkušenosti ze Sichem najde Jákob pravou bohoslužbu v Bethel; tam se bude klanět Bohu Bethel, „**Bohu domu Božího**“!

Kázeň v Sichem (1. Mojžíšova 34)

V Sichem se Jákob nalézá v zemi zaslíbení, a tam jej Bůh také chce mít. Ale nestačí to Bohem připravené místo navenek zaujmout; Jákobův vnitřní stav by byl musel být v souhlasu s tímto požehnáním. Žel, tak tomu ještě nebylo přes rozhodující zkušenost, kterou učinil ve Fanuel. Tam se naučil, že jeho síla vlastně nebyla ničím jiným, než bojováním proti Hospodinu, a že tato síla, protože pocházela z Bohu nepřátelské vůle, musí být zničena a nahrazena silou víry, která z něho udělala **Izraele, Božího bojovníka**.

Ale toto naučení mu bylo k užítku jen částečně. Jeho podvodný charakter se kvůli nedostatku důvěry v Boha zjevil potřetí. Nezapomínejme, že celý život Krista jako člověka je možné shrnout do jednoho slova. Toto slovo zní: **důvěra**. „*Já budu v něm doufati.*“ (Židům 2,13) Z této důvěry vzniká **závislost**: „*Ostříhej mně, Bože silný, neboť v tebe doufám!*“ (Žalm 16,1) Závislost opět nalézá své vyjádření v **modlitbě**: „*K tobě volám, vysvobod' mne!*“ (Žalm 119, 146) Takový byl Ježíšův život. Tak také s velkým odstupem od božského příkladu, byl život mužů víry, jako byl David, Samuel, Eliáš, Ezechiáš.

Tato pravda se zjevně zdála být pro Jákoba mrtvou literou. Pobyty v Sochot a Sichem jsou toho důkazem. Ptal se Hospodina, zda se má na těchto místech usazovat? Možná, že někdo namítne: Bůh s ním nemluvil. Ovšemže ne. Ale Bůh s ním mluvil **po** Sichem, když mu řekl: „*Vstana, vstup do Bethel,*“ a později: „*Neboj se sestoupiti do Egypta.*“ To činí Jeho mlčení u předcházejících zastávek tím významnějším. Jestliže Bůh nemluvil, měl Jákob jen čekat, jako to činil ten Větší při smrti Lazara. Avšak Jákob se musel naučit jedné lekci, a Bůh ho nechává jít po jeho cestě. Později s ním mluví, když sklídl hořké ovoce své žádosti, on, cizinec, který věřil, že našel pevné místo přebývání a vlastnictví ve světě.

Hrozná následky toho všeho nedají na sebe čekat. „*Vyšla pak Dína, ... aby se dívala na dcery té země.*“ Prostě zdvořilostní návštěva. Ach, jak často nás takové zdvořilostní návštěvy zaplétají, aniž bychom si toho byli vědomi, do cest světa! Tato návštěva byla Díně ke zkáze. Stala se bezbrannou kořistí nepřítelů. Nejprve, jak se zdá, byla ponížena proti své vůli, a potom je její srdce zapleteno (v. 3) do věci, která byla k hanbě dceři Izraele. Ubohý Jákob!

Jaký výsledek po zdánlivě nevýznamném začátku, při kterém ale nebyl Bůh dotázán! Jakou bídu může navršit na naši hlavu jedno jediné jednání v nezávislosti!

Avšak Jákob je věřící. Koří se pod mocnou ruku Boží a dělá to, co pokořený muž má činit, **mlčí**. Když mluví, děje se to později, v kruhu jeho rodiny, a proto, že nemůže jednat jinak. Ale z jeho úst se jeho synové nedovídají o neštěstí. Slova „*Jákob... mlčel*“ mnohé opět napravují. Zcela na konci své cesty, v prorocství v kapitole 49, vidíme, že nesdílel hněv svých synů. Přesto jej zde nenalzáme na výši onoho úsudku, který vyslovil na konci svého života, neboť v 30. verši posuzuje opatření odplaty svých synů z hlediska křivdy, která se stala jemu; na křivdu, která byla učiněna Bohu, nemyslí. Říká: „*Zkormoutili jste mne, a zošklivili jste mne u obyvatelů krajiny této, u Kananejských a Ferezejských, a já jsem s malým počtem lidí. Seberou-li se na mne, zbijí mne, a tak vyhlazen budu já i dům můj.*“ Jákob není jediný, kdo soudí tímto způsobem. Když mezi nás do shromáždění vniklo zlo, pak ono: „*zkormoutili jste mne*“ je často naší první a jedinou myšlenkou. Káráme to zlo, protože se nás dotýká, a v tomto duchu měříme tíhu křivdy. K takovému ubohému úsudku by v obecenství s Pánem nemohlo dojít. V obecenství s Ním se činíme zajedno s tím, co se stalo, a odsuzujeme to zlo, jako **námi** učiněné. „*Zhřešili jsme /my/ a převráceně jsme činili.*“ (Dan. 9,5) Dále poznáváme, že bylo učiněno **proti Bohu**: „*Tobě, tobě samému zhřešil jsem.*“ (Žalm 51,6)

Sichem, obraz světa, který je zcela nevědomý o Božích myšlenkách, je při těchto událostech méně provinilý než Jákobovi synové. Sichem a jeho otec s nejlepšími úmysly navrhují Jákobově rodině spojenectví a vlastnictví a vyzývají ji, aby se u nich **usadila** (verše 9 a 10). Obojí bylo nemožné, neboť jedním by Izrael ztratil své postavení oddělení pro Boha, druhým by ztratil svůj charakter cizince a poutníka. Chování, které Jákob v Sichem ukazoval, mohlo v určité míře takové návrhy ospravedlňovat. Ale Emor jedná v nevědomosti o Hospodinových myšlenkách; nezná důstojnost Boží rodiny a domnívá se, že přináší oběť, když nabízí díl země a výměnný obchod. „*Jmenujte mi věno i dary jak chcete veliké,*“ dodává k tomu Sichem (v. 12). Celý způsob jednání je vznešený; také rozhovor s muži jejich města prozrazuje neobyčejnou důvěru: „*Muži tito pokojně se mají k nám... na tento způsob přivolí nám ti muži,*“ říkají (verše 21 a 22). Váží si Boží rodiny, a protože u Jákobových synů netuší žádnou lest, mají důvěru v jejich slova: „*Jestliže se chcete srovnati s námi, aby obřezán byl každý z vás pohlaví mužského... budeme bydleti*

s vámi, a budeme lid jeden.“ (verše 13-17) Budou krutě zklamáni. Srdce krvácí při myšlence, že synové Izraelovi takovým způsobem zneuctí jméno Boha, o kterém vyznávali, že Mu náležejí. Jaké svědectví to vydávají. V době, kdy „nepravost Amorejských ještě nebyla doplněna“, kdy se vůči tomuto lidu ještě ukazovala Boží trpělivost, chápe se Simeon a Lévi meče pomsty a zabíjejí lidi, které oloupili o možnost se bránit! Ohavný skutek, daleko horší než „hanebnost“ Sichemova, neboť synové Jákobovi opovrhují jménem Boha Jákobova a pošlapávají nohama charakter Toho, jehož slávou je být Bohem milosti, dokud není nucen přijmout charakter soudce.

„Zlořečená prchlivost jejich!“ říká Jákob později. Ubožáci! Jak přísně soudí zkaženost druhých, aby omluvili své vlastní násilí! *„A což měli jako nevěstky zle užívat sestry naší?“* ptají se rozhořčení (v. 31). Tak tomu je vždy u hříšného člověka: omlouvá vlastní neřesti, když odsuzuje neřesti druhých.

Ach, brzy se hanebný skutek, který ve svém rozhořčení tak velice kárali, vyskytne mezi nimi samými, v jejich vlastní rodině (35,22), tisíckrát hanebnější než skutek Sichemův, hanebný skutek, *„jaký se ani mezi pohany nejmeneje“* (srv. s 1. Kor. 5,1). Ukážou potom také stejnou horlivost, aby se od něho očistili?

Kéž tyto věci mluví k našemu svědomí! Přísný úsudek o stavu světa může jít ruku v ruce s nepořádkem a hrubou neúctou ke Kristu uprostřed Boží rodiny!

Jákob, skloněn pod touto vážnou kázní, musí mlčky přihlížet těm hrozným věcem. Zdánlivě bezvýznamná chyba způsobila tolik trosek! Kolik chyb v jeho prošlém životě potrestal Bůh méně přísně než tuto! A proč? Protože „duše Jákobova byla ve Fanuel zachráněna“, a protože u osvobozeného věřícího váží jediný hřích na váze svatyně více než všechny hříchy z doby jeho otroctví; neboť tehdy **se jich nemohl vyvarovat**, ale nyní **může a má**.

Obcenství v Bethel (1. Mojžíšova 35,1-5.9-15)

V tom, o čem jsme až dosud uvažovali, jsme měli příležitost pozorovat různé charakterové znaky Boží **kázně** při Jeho dětech. Když Jákob, poté co oklamal svého otce a svého bratra, musel jako vyhnanec utéci před hněvem Ezaua, přišla na něho kázeň Pána v **treštění**; neboť Bůh *„švihá každého syna, kterého přijímá“*. Ano, když ho kázní, Bůh ho přijímá. Ukazuje Jákobovi ve snu v Bethel, že ho miluje, že se o něho stará a nechce ho opustit; avšak treštění trvá během dvacetiletého otroctví u Lábanu. Když přišel do Fanuel, Bůh sám

s ním bojuje, aby mu dal poznat neplodnost jeho snažení a bezmocnost jeho těla. Fanuel je tedy také kázeň, ale už se nezjevuje v trestání za učiněný hřích, nýbrž v **odsouzení těla**. Po Fanuel přichází Jákob do Kanánu, staví dům v Sochot a kupuje pole v Sichem. Působilo to dojmem, že muž, který dvacet let nosil poutnickou hůl a stále žil jako cizinec ve stanu, už nebude moci přijít k tomu, aby tento charakter zapřel. Ale Jákob podléhá z nedostatku **bdělosti**. Nepřítel nás napadá vždy z té strany, kde se domníváme, že musíme nejméně dávat pozor. Následkem je nová kázeň, kázeň, která mu ukazuje neblahé následky chvíle odpočívání. Hanba, násilí a těžkost se vylévají na ubohého patriarchu. Je to Boží kázeň nad **jeho domem**, kázeň, která zasahuje Jákobovu rodinu ještě více než jeho samého, protože chyběla svatost, která zdobí Boží dům.

Nyní dochází k velké změně. „*Potom mluvil Bůh k Jákobovi: Vstana, vstup do Bethel, a bydlí tam; a udělej tam oltář Bohu silnému, který se ukázal tobě, když utíkal před Ezau bratrem svým.*“ (v. 1) Náhle je Jákob vyzván, aby se před Bohem objevil **jako velebitel**. Má se setkat s Bohem ne v soudu, nýbrž **v milosti, tak jak se mu zjevil**, když utíkal před Ezauem (v. 7); s tím Bohem, „*kteřý vyslyšel ho v den soužení jeho, a byl s ním na cestě, kterou šel*“ (v. 3). Je to Bůh milosti, jemuž má v Bethel postavit oltář.

Účinek tohoto zjevení na Jákobovu duši je okamžitý: „*Tedy řekl Jákob čeládce své, a všechněm, kteří s ním byli: **Odvzte bohy cizí, které máte mezi sebou, a očistě se, a změňte roucha svá.***“ Nezůstalo mu tedy neznámým, že v jeho okolí jsou cizí bohové, ale až dosud na to nedbal. Nyní musí jeho stav a stav jeho domu odpovídat svatosti Boha milosti, který ho povolával. Neboť se musí očistit, aby se mohl Bohu blížit jako velebitel. Toto očistění musí být úplné: Očistění od nečistých **spojení, osobní** očistění srdce a očistění **chození**. V Sichem, kde Jákob zřídil oltář jako svědka své bohoslužby za osobní péči, kterou mu Bůh v tak bohaté míře prokázal, nic takového nenacházíme. Spojení se světem a jeho zásadami nedovoluje, aby se naše bohoslužba pozvedla nad tuto úroveň. Když Jákob postavil svůj oltář v Bethel, nazval to místo: „El-Bethel“, **Bůh Božího domu**. My křesťané se klaníme **Bohu Otci** podle Jeho zjevení v Kristu, tam kde přebývá, **v domě Otce**; klaníme se Mu jako Jákob v Bethel nejen kvůli tomu, co On je **vůči nám**, nýbrž kvůli tomu, **co On je sám v sobě**.

Pak se Bůh Jákobovi zjevuje a oznamuje mu Svě jméno. To je důležitá událost v historii patriarchy! „**V Bethel jej nalezl,**“ říká Ozeáš (12,4), „*a tam*

s **NÁMI** mluvil.“ Budoucí izraelský lid, všechen lid, je v této bohoslužbě v Bethel zahrnut. Ve Fanuel nebylo žádné Boží zjevení: „*Proč se ptáš na jméno mé?*“ (32,29) Zde se **Všemohoucí**, Bůh patriarchů, dává Jákobovi poznat (v. 11). To bylo pro něho nové požehnutí. Ve spojení s tímto jménem dostává, jakoby zcela nově, své jméno Izrael (v. 10), a tímtéž způsobem dává tomu místu jméno Bethel (v. 15; srv. s kap. 28,16-19). Nyní to pro něho už nebylo místo strachu a hrůzy. Cožpak to nebylo totéž místo, a nemluvil s ním tehdy tentýž Bůh milosti? Zcela jistě; ale Jákob byl jiným mužem, schopným vstoupit do vztahu s Bohem. Není nyní více zachráněn než tehdy, ale konečně na tomto pro něho vždy památném místě nalezl **obecenství**, které mu až do té doby chybělo. jaká požehnaná událost! Jákob nyní zná Boha, který se mu zjevil, a klaní se Mu, už ne jako někdejší Jákob, nýbrž jako nový Izrael. Klaní se Bohu v Jeho vlastním domu. Bůh se raduje ze Svého díla v Jákobovi. A Izrael, z něhož vyjde množství národů, „*i králové z beder tvých vyjdou*“, Izrael, kterému Bůh řekl: „*Rostiž a množ se*“, se raduje v Bohu zaslíbení a slaví památku tohoto obecenství (v. 14), které je konečným cílem všech Božích cest s ním.

Porozuměl jsi, můj milý čtenáři, že Bůh, **když se ti v Kristu zjevil**, má cíl uvést tě do obecenství se Sebou? „*Co bylo od počátku, co jsme slýchali, co jsme očima svýma viděli, a co jsme pilně spatřili, a čeho se ruce naše dotýkaly, o slovu života;... zvěstujeme vám, abyste i vy s námi obecenství měli, a obecenství naše je s Otcem i se Synem jeho Ježíšem Kristem.*“ (1. J. 1,1.3 – část přel.) Chtějme pěstovat toto požehnané obecenství. Nepřipusťme, aby ubohé starosti světa nebo hřích, který nás tak snadno obklopuje, nás oloupily o to obecenství! Tento poklad je větší než všechny ostatní. Mít obecenství s Otcem a se Synem znamená zde na zemi ve slabosti uskutečňovat to, co bude věčnou radostí našich duší v domě Otce.

Nová kázeň (1. Mojžíšova 35,6-8.16-29)

Jákobova duše je nyní s Bohem ve správném poměru. Vypadá to tak, jako kdyby **pro** něho měly nastat jasné dny, prosté událostí a neklidů minulosti. Avšak nikoli, zasahují ho nové bolesti a přemáhají ho. Neočekávaná kázeň ho začíná velmi tížit. Ze všech stran na jeho dveře klepe smrt, pokrývá ho smutečným závojem a trhá něžná pouta.

Uprostřed radostí v Bethel, kdy se patriarchova věrnost projevuje opuštěním model, umírá Debora, chůva Rebeky. Mizí tak poslední žijící vzpomínka

na jeho matku, kterou už nikdy znovu neviděl. Právě v Bethel nalézá Jákob Allon-Bakuth, dub pláče. Tato smrt Debory nutně u patriarchy probouzí vzpomínky na hořkost zasloužené kázně a působí, že jeho celý život mu prochází před očima.

Za Bethel „*na cestě k Efratě, jenž jest Betlém*“, umírá Ráchel, milovaná. S ní končí všechny radosti v životě patriarchy. „*Neboť,*“ říká později, znovu pohnut touto bolestí, „*když jsem se vracel z Pádan umřela mi Ráchel v zemi Kananejské na cestě, když již nedaleko bylo do Efraty; a pochoval jsem ji tam u cesty k Efratě, jenž jest Betlém*“. (48,7) Umírá, když dává život **Ben Onimu**, „synu jejího trápení“, kterého otec nazývá **Beniaminem**, „synem své pravice“. Beniamin přichází na svět v Betlémě, jako se tam později narodí větší než on, Syn Boží pravice, Kristus, který jednou v moci vstoupí doprostřed Izraele. Jákob zdánlivě všechno ztratil; jeho život je zlomen, ale zlomen, podobně jako bylo zlomeno mateřské lůno Ráchel, aby z něho vzešla nová záře budoucí slávy, syn pravice svého otce.

Dále, žel, Jákob hořce pociťuje zkaženost svého prvorozeného syna Rubena, „počátku jeho síly“. „*O čemž uslyšel Izrael,*“ nám říká Slovo bez další poznámky (v. 21.22). Muž víry nereptá, ale kapitola 49,3.4 nám ukazuje, jak o tomto hříchu soudil.

Ve verších 27 až 29 nalézá Jákob opět svého otce v Hebronu, **místu smrti**, a jeho vztahy k Ezaouvi, jeho bratru podle těla, nacházejí u Izákova hrobu své skončení.

Tato nová kázeň láme Jákobovo srdce, ale Bůh to tak chce ve Své péči o Svého služebníka. Ten musí svět poznat v jeho pravém světle jako stínem smrti ovládané a hroznou zkárou hříchu poskvrněné jeviště. Je **preventivní** a má za účel **zformovat** Jákoba pro svědectví, které mu Bůh následně chce svěřit. Velký apoštol pohanů, který tak věrně následoval šlépěje svého Pána, také potřeboval tuto kázeň. Když Satanův anděl vložil do jeho těla trn, když ho pěstmi bil, **předcházel** Bůh pýše, která mohla přijít z „*vysokosti zjevení*“. Když každý den umíral, dělo se to, aby zatím co v něm působil smrt, **mohl v druhých působit život**.

Tuto kázeň si Jákob **nepřivodil**, ne, ale milost tímto způsobem utvářela nástroj, který si chtěla použít. Jako protiváhu, aby byl schopen snést tu zkoušku, aniž by zemdlel, mu Bůh dal tři věci: obecenství se Všemohoucím, postavení velebitele v domě Božím a výhled na oslaveného Krista (obrazně)

v osobě Beniamina. Jsou utrpení této doby hodná být srovnávána s takovými požehnáními?

Jákob ztrácí Josefa (1. Mojžíšova 37-45)

V kapitole 37,1-15 pokračuje Jákob v tradici víry Izáka a Abrahama a bydlí jako cizinec v Kanánu. Naučení ze Sichem přineslo své ovoce. Ezau nenapodobil toto jednání, neboť tělo by nemohlo nalézt žádné uspokojení v postavení, které odděluje od světa. Slovo nám podává zprávu o tom, že odešel do jiné země (pohoří Seir) (36,6 – přel.), „**pryč od svého bratra Jákoba**“.

Všechna svévolná činnost dřívějšího Jákoba s jeho plány a jeho lstmi přestala. Udělala místo činnosti víry a pocitům, které odpovídají Bohu. Patriarcha nalézá v osobě **Josefa** předmět, který je hoden jeho celé lásky. Jeho nejmladší syn, Benjamin, ještě nebyl zjeven jako syn jeho pravice, a budoucí moc, kterou měl vykonávat, byla známa jeho otci jen v **naději**; bezpochyby byl jeho očím a jeho srdci přítomný, avšak Benjamin byl uchováván pro budoucí události. Tak tomu je také s Pánem, jehož je Benjamin předobrazem: Jeho sláva v Izraeli je Mu uchováována pro budoucí dobu (5. M. 33,12). Josef, obdivuhodný obraz Krista, má zcela jiný charakter. Mocně přitahuje otcovo srdce. Je spravedlivý, svatý člověk, který vlastní tajemství Božích myšlenek, a proto ho jeho bratři nenávidí, prodávají ho za několik stříbrných a nechají ho trpět, jeho, který se později stane světlem a správcem národů.

„*Izrael pak miloval Josefa.*“ To nebyla sobecká Izákova láska k Ezauovi. Jákob si ve svém synu cení krásy charakteru a vyznamenává ho před jeho bratry, když mu dělá „*sukni proměnných barev*“, královský oděv, znamení čistoty a osobní svatosti (srv. s 2. Sam. 13,18).

Od Bethel je patriarchova **víra** plně v činnosti. Uschopňuje ho poznávat věci, které ještě nebyly vidět; předbíhá čas! Dříve než je Benjamin tím, čím se stane, nazývá ho otec synem své pravice. Dříve než je Josef zjeven ve své moci, obléká ho znaméním královské hodnosti. Dále, ať už se mu Josefův sen zdá jakkoli udivující a málo srozumitelný (v. 5-11), protože Izraelovi odebíral autoritu (srv. s kap. 27,29), aby ji dal jeho synu, tu přece zachovává patriarcha tato prorocká slova ohledně budoucí slávy toho, kterého miloval. Dělá to, co dělala Marie později ohledně Pána Ježíše: „*Ale Maria zachovávala všechny věci tyto, skládajici je v srdci svém.*“ (Luk. 2,19.51)

Ale láska a víra nenaplnují jen srdce Jákobovo. Mezi ním a jeho synem nacházíme plně **obecenství** (v. 12-15). Oba mají stejný cíl. Jákob posílá Josefa

z údolí Hebron, místa smrti, do Sichem, místa zkázy a násilí člověka, aby tam hledal své bratry. Josef odpovídá: „*Aj, ted' jsem.*“ Je to protějšek k příběhu Abrahama a Izáka na cestě k Moria: „*A šli přece oba spolu.*“ Je to také protějšek k příběhu milovaného Syna, když ten řekl: „*Aj, jdu, abych činil, ó Bože, vůli tvou.*“ Víme, co následovalo na tuto Josefovou poslušnost. Byl svými bratry vydán do rukou cizinců a od té chvíle byl pro svou vlast ztracen. Jákob nezná okolnosti této ztráty, ale bez Josefa pro něho v tomto světě už není nic jiného než zármutek a slzy až do smrti. „*Nýbrž já tak v zármutku sestoupím za synem svým do hrobu. A plakal ho otec jeho.*“ (v. 35)

A my, kteří **víme**, jakým způsobem lidé, které Pán Ježíš přišel zachránit, s Ním jednali, neměli bychom my ještě větším právem zaujmout stejný postoj ke světu jako Jákob? Neměl by tento svět, který je oloupen o Krista, být v našich očích místem **smrti, zármutku a slz**?

Hlad a ztráta Benjamina (1. Mojžíšova 42,36-38; 43,1-14)

Svět je pro Jáкова ještě něčím jiným: je místem **hladu**. Poněvadž Josef je od zločinu bratří nepřítomný, v Kanánu vládne hlad, zatím co v Egyptě pod vládou zavřezného syna je nadbytek. V mezidobí se Jákob, poněvadž už nemá před očima Josefa, upíná k Beniaminovi, synu své pravice, nositeli budoucí přízně a moci (5. M. 33,12; Žalm 80,3). A hle, musí se rozloučit i s ním! Jako kdysi Abraham musel vydat Izáka, tak se Jákob vidí postupně oloupen o oba jediné syny, s nimiž byly spojeny jeho pozemské naděje. O jednoho, kterého viděl v jeho obdivuhodném chození na zemi uprostřed jeho bratří, a o druhého, na němž se zakládala naděje požehnání Izraele. Vidí se zbaven všeho, co tvořilo jeho radost a jeho oprávněné naděje. „*Hospodine, podle dobře líbezných vůlí své silou upevnil jsi horu mou;*“ a nyní ho přivádí k tomu, aby řekl: „*Skryl tvář svou, byl jsem přestrašen.*“ (Žalm 30,8) V duši patriarchy dochází k hroznému boji, aby dospěl k bezpodmínečnému přijetí Boží vůle. Začíná tím, že svým synům říká: „*Mne jste zbavili synů: Josefa není, Simeona nemám, a Benjamina vezmete. Na mne jsou se tyto všechny věci svalily.*“ Vzpouzí se proti tomu: „*Nesestoupí syn můj s vámi.*“ (42,36-38), a: „*Proč jste mi tak zle učinili, oznámivše muži tomu, že máte ještě bratra?*“ (43,6) V úzkosti svého srdce hledí na lidské nástroje své zkoušky a volá: „*Proč?*“

Jistě to není dokonalá poddanost Kristova. Kristus nepotřeboval kázeň, aby k tomu byl přiveden. Jak krásné je však vidět, jak se tento muž **nakonec** ve zkoušce sklání pod kázeň Všemohoucího, který se mu zjevil v Bethel! Když

se vzdává veškeré vlastní vůle, říká zlomen, ale s důvěrou, svým synům: „*Bratra svého také vezměte, a vstanouce, jděte zase k muži tomu. A Bůh silný všemohoucí dej vám najít milost před mužem tím, ať propustí vám onoho bratra vašeho i tohoto Beniamina.*“ **Spoléhá už jen na Boží milost.** Oběť je dokonána; Izraelova víra vítězí nad všemi úzkostmi Jákobova srdce. Ve vztahu k sobě samému k tomu připojuje: „*Já pak zbaven jsa synů, jako osiřelý budu.*“ (43,13.14) Uzdravující pokušení ho přivádí k tomu, aby v Bohu viděl **vše**, a sebe měl **za nic**.

Tímto novým požehnáním, které Jákob konečně skrze kázeň v Kanánu nalézá, je **poddaná vůle**, která přijímá Boží vůli, protože už ve všech zkouškách vidí jen Jeho ruku. Pro tuto zemi se mu zdá být všechno vzato, ale Všemohoucí pro něho zůstává bezpečným útočištěm jeho duše, a to **mu stačí**. Poslední stopy starého Jákoba byly kázní odstraněny, aby všechno místo bylo dáno jen Bohu samému.

Josef žije (1. Mojžíšova 45,26-28)

Oběť je dokonána... vše se mění! Jákob se dovídá, že jeho syn Josef ještě žije! Avšak i zde se ukazuje **slabost** věřícího. Před ztrátou Beniamina se jeho srdce bouřilo a volá: „Proč?“, aniž by obdrželo odpověď. Před milostí se totéž srdce ukazuje jako příliš slabé, aby se jí chopilo: „*I omdlelo srdce jeho; nebo slyšev to, nevěřil jim.*“ Avšak když „*vypravovali jemu všechna slova Josefova, která mluvil,*“ a „*vida vozy, které poslal Josef pro něho*“, jistá znamení toho, že jeho milovaný syn ho chce mít u sebe, „*okřál duch Jákoba*“. Říká jediné slovo, ale toto slovo vyjadřuje plné **uspokojení** všech jeho přání: „**Do-stí jest!**“ Nepotřebuje nic jiného; jeho kalich je plný a oplývá. Cožpak znovu nenalezl Josefa, toho kdysi zavrženého, který nyní sedí na slavném trůnu, Josefa, kterého Bůh dal „*za světlo národům*“, aby byl spasení Jeho až do končin země (Iz. 49,6)?

Co mu ještě chybí, aby to učinilo jeho radost **plnou**? Jen jedno: Vidět Josefa svými vlastníma očima. Už neříká jako dříve: „*Já v zármutku sestoupím za synem svým do hrobu.*“ (37,35) Josef žije, Jákob už nečeká na smrt. „*Půjdu,*“ říká „*a uzřím ho, prvé než umru.*“ (v. 28) Jít k němu, vidět ho živého, být u něho, dříve než odejde skrze smrt, jaká radost pro duši Izraele.

Milí čtenáři! Kéž jsou tato patriarchova slova také našimi slovy! Mají tres-tání, kázně, potření, zkoušky, které Bůh používá, aby nám vzal veškerou dů-

věru v tělo, ten výsledek, že působí, abychom nalézali svou radost ve vzkříšeném Kristu, který sedí na trůnu? Vyjadřují v rozhojnění této radosti naše slabá srdce, tak úzká, aby ji dokázala obsáhnout, své uspokojení těmiž slovy jako Jákob: „**Dosti jest!**“? Jsme naplněni přáním jít k Němu a vidět Ho svýma očima?

Bersabé (1. Mojžíšova 46,1-7)

„*Tedy bral se Izrael se vším, co měl; a přišed do Bersabé, obětoval oběti Bohu otce svého Izáka.*“ Jákob jde až k jižní hranici Kanánu, aniž by ji překročil. Přichází na místo, kde Izák po svém návratu z Gerar konečně našel plné požehnání. Tu se klaní a – **čeká**.

Čeká, když oprávněná pohnutka ho pohání, aby sestoupil do Egypta, kam ho sám Josef pozval. Na toto pozvání Jákob odpověděl: „*Půjdu,*“ podobně jako kdysi jeho matka na otázku: „*Chceš-li jíti s mužem tímto?*“, odpověděla: „*Půjdu.*“ (1. M. 24,58). Nejsilnější důvody působily na jeho srdce, aby urychlil svou cestu, ale ještě mu chybí jedno: **slovo Boha**. Vzhlíží k Bohu, ne ke svým vlastním citům. Srdce se cele zaměstnává Jím, a přináší Mu obět; ale čeká.

Také ho vidíme cele připraveného, když na něho Bůh v nočních viděních volá: „*Jákobe, Jákobe!*“ Odpovídá: „*Aj, teď jsem.*“ Prostá, dojemná slova! Jeho srdce dává pozor, aby přijal vyjádření Boží vůle, plně připraveno ji činit, aniž by přemýšlelo, prostě proto, že to je **Jeho vůle**. „*Aj, já,*“ řekl Abraham, když na něho anděl z nebe volal: „*Abrahame, Abrahame!*“ – „*Aj, teď jsem,*“ říká Josef, když ho Jákob posílá, aby vyhledal své bratry. „*Aj, jdu!*“ říká větší než oni všichni, „*abych činil, ó Bože, vůli tvou.*“ (Židům 10,7)

Bersabé je svědek Jákobovy **závislosti** a **poslušnosti**. Přes magnet, který ho přitahuje, nemá vlastní vůli.

Vskutku, jen Bůh sám mu mohl říci, že má jít dolů do Egypta, tentýž Bůh, který Izákovi řekl: „*Nesestupuj do Egypta.*“ (26,2) Nyní říká Jákobovi: „*Neboj se sestoupiti do Egypta.*“ Jákob se bál, nedůvěřoval si položit své myšlenky na místo Božích myšlenek. Hospodin ho ujišťuje: „*Já sestoupím s tebou do Egypta, a já tě také i zase přivedu.*“ Blažené obecenství! Kam Jákob jde, tam chce Bůh jít s ním. Jaký protiklad mezi touto cestou a onou, kdy Jákob prchal z otcovského domu! „*Já jsem s tebou,*“ mu Bůh řekl v Bethel, když Jákob ještě nechodil s Bohem. Později tam našel obecenství **ve velebení**; v Bersabé je uskutečňuje v **chození**.

Ve chvíli, kdy Jákob provždy opouští Kanán (vrátí se tam teprve po své smrti, aby tam čekal na „lepší vzkříšení“), si znovu projdeme pokroky, které během tohoto pobytu, trvajících 34 let, udělal. Podroben nejtěžším zkouškám, když viděl, jak smrt kolem něho bere jeho milované, hluboce zarmoucen ze ztráty Josefa, skloněn hladem a zcela zlomen odloučením od Beniamina, charakter patriarchy byl obdivuhodným způsobem **utvářen**, aby odpovídal rysům božského charakteru. A tyto rysy jsou, když jsou uskutečňovány v člověku, poddanost, spokojenost, závislost, poslušnost, obecnství v chození. Ale nechtějme se omezit na to, abychom vyjádření toho hledali v chybučícím člověku. Obraťme oči na našeho Pána Ježíše, toho jediného člověka, který ukazoval tyto charakterové rysy bez chyby! Hleďme s odkrytou tváří na Jeho slávu, neboť to je prostředek, jak být proměňováni „v *týž obraz od slávy v slávu, jakožto skrze Pána, Ducha*“ (2. Kor. 3,18).

IV – Jákob v Egyptě

Jákob u Josefa (1. Mojžíšova 46,28-30)

Dlouhá kázeň přinesla své ovoce. Jákob jde ve věku 130 let dolů do Egypta, aby tam ještě 17 let žil jako Boží svědek. Egypt je obraz světa, tak jako Kanán je obraz nebeských míst. My nejsme stále ještě **skutečně** v Kanánu, avšak jsme tam vždycky v **Kristu**. Ačkoli dle svého postavení a pokud jde o prožitek našich duší, jsme v nebi, přece jsme ještě posláni do světa, abychom vydávali **svědectví**. Každý Boží služebník je tedy jako Jákob povolán, aby šel z Kanánu dolů do Egypta. Pán Ježíš sám to udělal, neboť říká: „*Jako jsi mne poslal na svět, i já jsem je poslal na svět.*“ (Jan 17,18) Zapomínání na tuto pravdu dalo vzniknout mnišství, jedné z otevřených ran církve. **Být na** světě nikterak neznamená pro křesťana hřích. Pán řekl: „*Oni jsou na světě,*“ a: „*Neprosím, abys je vzal ze světa.*“ (Jan 17,11.15) Hřích spočívá v neuznávání skutečnosti, že v mravním směru jsme od něho zcela odděleni: „*Neboť nejsou ze světa, jako já nejsem ze světa.*“ (Jan 17,14) Znamená to zapírat své výsady, když opět zaujmeme své místo ve světě, ke kterému už nepatříme.

Může tedy sestoupení do Egypta být podle Boží vůle? Všechno závisí na tom, kdo nás tam vede a jaké pohnutky nás tam ženou. Abrahama tam hnal **hlad**, když byl v životě víry ještě málo upevněn. Nalezl tam vážnou školu, ze které skrze Boží milost vzal velký užitek. **Hlad** tam chtěl hnát také Izáka, ale Boží

autorita ho před tím zadržela (1. M. 26,2). Hlad by tam hnal nakonec i Jákoba, kdyby nebyl už vyučen v Boží škole. Lépe poučen než Abraham, závislejší než Izák, tam nejde, když ho k tomu vybízejí okolnosti. Bezpochyby měl volnost k tomu, aby použil materiální pomocné prostředky světa, kterému za své živobytí zaplatil, aniž by zůstal něco dlužen, ale jeho oddělení zůstalo nedotčeno.

Jen zpráva, že Josef je v Egyptě, jej může pohnout, aby tam šel, a jak jsme viděli, jde tam skutečně jen na Boží příkaz a aby tam byl s Josefem. Jak by mohl při takovém zmocnění a s takovou pohnutkou nebýt na Boží cestě? Josef je předmětem jeho srdce a Josef je v Egyptě; Jákob tam tedy také může být. Náš Josef tu přirozeně už není; říká: „*Již pak více nejsem na světě.*“ (Jan 17,11); ale chodil v něm a posílá nás do něho, abychom následovali Jeho šlépějí. Schvaluje naši přítomnost ve světě, abychom Jej zde během Jeho nepřítomnosti představovali a byli Jeho svědky a chodili v Jeho šlépějích, když máme jenom Jeho za předmět a vzor. Když tedy procházíme světem, tu to činíme jako Jákob s úmyslem být u Krista. V průběhu těch sedmnácti let, která Jákob v Egyptě stráví, zůstává jeho život spojen s Josefovým životem. V tamním životě nenalézáme **ani jeden** výjev, ve kterém by Josef nebyl přítomen. U něho, o kterém myslel, že je mrtev, který mu ale, abychom tak řekli, byl opět dán ve vzkříšení a moci, ukončí Jákob léta svého putování.

Jákob posílá před sebou k Josefovi Judu, ale Josef místo aby svému otci vstříc poslal nějakého posla, jde mu vstříc **sám**. A „*jak ho Jákob uzřel, padl na jeho šíji, a plakal dlouho na šíji jeho*“ (46,29). Něžné slzy znovushledání.

Vyjádření Jákobových citů při této příležitosti je dojmavé: „*Nechť již umru, když jsem viděl tvář tvou; nebo ty ještě jsi živ!*“ Pro něho už život na tomto světě nemá žádnou cenu. „**Nyní již umru /mohu zemřít/.**“ Avšak neumírá; jeho život by nebyl úplný, kdyby nebyl korunován jeho **svědectvím**.

Jákob před faraonem (1. Mojžíšova 47,7-12)

Nyní je Jákob přiveden do kontaktu se světem v osobě jeho nejvznešenějšího zástupce. Před krále ho nepřivádějí jeho potřeby, neboť Josef se stará o jeho příbytek a celé jeho živobytí v Egyptě (v. 11.12). Stejně tak málo to je jeho vůle; ta je zlomena. Ne, **Josef sám** ho tam vede. „*Uvedl také Josef Jákoba otce svého, a postavil ho před Faraonem.*“ Když jsme tak uvedeni, nemáme se čeho bát, ani od moci, ani od svodů světa.

Jákob žehná Faraonovi při pozdravu, a žehná mu opět při rozloučení, když měl čas změřit velikost královské moci. Chudý patriarcha je nadřazen slavnému králi světa důstojností, neboť „*beze všeho odporu menší od většího požehnání bere*“ (Židům 7,7). Tento starý patriarcha z cizí země, který prožil mnoho utrpení, stojí, tak jako později apoštol ve svých poutech, před mocnými země a je ve skutečnosti větší než oni.

„*Požehnal Jákob Faraonovi.*“ (47,7 – přel.) Ještě dnes předstupuje křesťan před svět s vědomím své důstojnosti Božího dítěte, ale aby mu přinesl božskou milost a požehnání. Josef opatřuje Jákobovi „otevřené dveře“, a patriarcha je používá, aby Faraonovi požehnal. V síle tohoto zaslíbení: „*postavil jsem před tebou dveře otevřené,*“ chtějme i my v tomto dnu milosti směle předstupovat před svět, abychom mu nabízeli dobrodiní spasení. Mojžíš, jiný Boží svědek, vstoupí dlouho po Jákobovi před jiného Faraona, ale bude tam stát jen proto, aby mu ohlásil hrozné Boží soudy. To bude i náš podíl: „*Nevíte-li, že svatí svět souditi budou?*“ (1. Kor. 6,2)

Před králem má Jákob ještě jiný charakter. Když je otázan, potvrzuje, že je cizinec: „*Dnů let putování mého sto a třiceti let jest.*“ Žije jako cizinec, tak jako jeho otcové. Z tohoto hlediska přehlídí svůj život a odsuzuje ho. Přirozeně že nepotřebuje sdělovat světu své zkušenosti, ale je důležité, aby si Faraon nemyslel: ten, který mi žehná, vděčí za tuto výsadu své přirozené nadřazenosti anebo své vrozené dobrotě. „*Nemnozí a zlí byli dnové let života mého.*“ Sto třicet let starý Jákob říká Faraonovi, že jeho dny **byly nemnohé!** Ach, to jistě přichází odtud, že při pohledu zpět na své pro člověka četné roky, z nich našel jen malý počet takových, které byly podle Božího srdce! Doba našeho života (a to je pravda, která je schopná působit na naše svědomí) má cenu jen v závislosti na četnosti a trvání našeho chození s Bohem a našeho svědectví pro Krista. **Vše ostatní se nepočítá!** Jeden bratr, který prošel přísnou kázní od Pána, mi na smrtelném loži řekl: „Celý můj život je pro Krista ztracen.“ To jinými slovy řečeno znamená: „Mých dnů bylo málo.“ Byly **zlé**, připojuje k tomu Jákob. Jejich chuť byla hořká a bez radosti, a neměly cenu dnů mých otců.

Kdo mezi námi není nucen mluvit tak jako Jákob, anebo říci jako David ve svých posledních slovech: „*Můj dům není takto u Boha.*“ (2. Sam. 23,5 – přel.)?

Ta dvě slova: „nemnozí“ a „zlí“ ukazují úsudek, který má patriarcha sám o sobě, když se srovnává se svými otci. Kéž bychom my podobně jako on odsuzovali svůj život! Přesto musíme i my mít vědomí o své důstojnosti. Ti zadlužení a lidskému soudu propadlí v jeskyni Adulam byli nositelé slávy svého krále; jsou nazváni „Davidovými nejjudatnějšími“. Také my jsme přes svou nehodnost, anebo spíše kvůli ní, oděni Kristovou důstojností, tím „rouchem prvním“, darem Otce, o kterém se zmiňuje to podobenství, těmi znaky synovství, sandály na našich nohou, prstenem na naší ruce. A v této vlastnosti žehnáme světu, tak jako chudý Jákob žehnal vznešenému Faraonovi.

Jákob před smrtí (1. Mojžíšova 47,27-48)

Jákobovo svědectví platí nejen králi Egypta. Jeho vlastní rodina má vidět a okoušet ovoce, které přinesla kázeň v rozvinutí nového člověka.

Prvním z těchto plodů je plné rozvinutí Jákobovy **víry**. Ta triumfuje v oddílu, který nyní uvažujeme a ke kterému se vztahuje verš Židům 11,21: „*Vírou Jákob, umíraje, každému ze synů Josefových požehnání dával, a poklonil se na vrch hůlky své.*“

První svědectví této víry, které není zmíněno v Židům 11, protože je zachováno, aby vyznačilo Josefovou víru (Židům 11,22), je příkaz, který Jákob dal ohledně své smrtelné schránky: „*A povolav syna svého Josefa, řekl jemu: Jestliže jsem našel milost v očích tvých, vlož, prosím, ruku svou pod bedro mé, a učiň se mnou milosrdenství a pravdu. Prosím, nepochovávej mne v Egyptě. Když spáti budu s otci svými, vynesesh mne z Egypta, a pochováš mne v hrobě jejich.*“ (v. 29.30) A dále: „*Aj, já umírám; v hrobě mém, který jsem sobě vykopal v zemi Kananejské, tam mne pochovej.*“ (50,5) Nechce, aby jeho kosti zůstaly v Egyptě; ani atom jeho prachu, jako později ani kopyto stád Izraele tam nemá zůstat (2. M. 10,26). Bůh zaslíbil jeho otcům Abrahamovi a Izákovi, že jim a jejich semeni po nich dá zemi Kanán. A ti vírou přijali toto zaslíbení. Avšak ti „*podle víry zemřeli*“, to znamená, „*neobdrželi zaslíbení /zaslíbené věci/*“, proto neméně počítali s dědictvím, které jim Bůh dal. Také Jákob vyjadřuje tvář v tvář blížící se smrti tutéž víru. Ve **skutečnosti** to byla víra ve vzkříšení. Chtěl být nalezen u svých otců v Kanánu, i když to bude v hrobě v Machpelah, když zazní hodina k ujmutí se dědictví. Naše víra je táž jako víra patriarchů, jen s tím rozdílem, že my čekáme na vzkříšení nikoli vzhledem k pozemskému, nýbrž k **nebeskému** dědictví.

Jákos vydává druhé svědectví o své víře, když „se sklonil /poklonil/ k hlavám lůžka“ (v. 31). Na smrtelné posteli, když měl vydat ducha, **se Jákob klaní**. Bylo by toto patriarchovo jednání naším jednáním v hodině umírání? Víra pozvedá Jákobu nad okolnosti a události a jeho pocit děkování se vyjadřuje v tichém velebení před Bohem.

Třetí svědectví o jeho víře, které zde není zmíněno, ale je převzato ze Septuaginty⁸ a skrze inspiraci podáno v Epištole Židům 11,21, spočívá ve sdělení, že „se klaněl nad špicí své hole“. Tím udržuje svůj charakter poutníka až do nejkrajnější hranice své životní dráhy.

Čtvrté svědectví o jeho víře nalézáme v požehnání Efraimovi a Manassesovi (srv. s Židům 11,21). Tito dva Josefovi synové, kteří se narodili z ženy z národu (41,50) poté, co ho jeho bratři zavrhlí, jsou počítáni za dědice Jákobových požehnání. Patriarcha je uznává za své syny podle volby milosti, poněvadž neměli žádný nárok na to, aby byli naroubováni na strom zaslíbení. Tím, že dědeček vnukům žehná, ukazuje své hluboké porozumění Božím myšlenkám. Ano, tento stářím zesláblý stařec, který „nemohl dobře vidětí,“ protože jeho „oči mdlé byly pro starost“, má skrze víru jasnější pohled než Josef, známý vykladač snů.⁹

Jákob nepotřeboval, jako jeho otec Izák, žádné umělé podnícení k tomu, aby vyslovil požehnání. Ne, slabý a připraven zemřít (což u Izáka tak nebylo), „posílil se Izrael a usadil se na ložci“. Měl energii víry, aby dokonal své svědectví až do konce. A jaká energie to byla, když myslíme na to dlouhé proctví, které potom následuje! Staví mladšího před staršího. Jaký rozsudek tím padá na trestuhodné jednání, kterého se on jako zralý muž dopustil, na nedostatek důvěry v Boha, která se u něho ukazovala a nad svou sebedůvěrou! Tehdy nevěřil, že by Bůh mohl jeho otce přivést k tomu, aby jednal způsobem, který byl proti jeho vlastní vůli. Nyní činí v plné známosti o věci to, čemu Josef, jeho milovaný syn, chtěl zabránit: „Vím, synu můj, vím.“ Důvod pro to je, že je závislý jen na Bohu samém a je s Ním v plném obecenství. Činí svá rozhodnutí ve světle svatyně. Jeho duše si cení milosti a chce ji sdělit

⁸ Známy překlad Starého zákona do řečtiny.

⁹ Žel, že i Boží lidé na některé straně ukazují nějaký nedostatek. Josef, o kterém by bylo možné říci jako o Davidovi: „Nic zlého se nenalézá při tobě až posavad.“ (1. Sam. 25,28), zde ukazuje svůj nedostatek duchovní schopnosti rozeznávat. Jen Jediný je dokonalý.

svým milým: „*Bůh, před jehož obličejem ustavičně chodili otcové moji Abraham a Izák, Bůh, který mne spravoval /mne pásl/ po všecken život můj až do dne tohoto; anděl ten, který vytrhl mne ze všeho zlého, požehnej dítek těchto; a ať slovou synové moji a synové otců mých Abrahama a Izáka; a ať se jako hmyz rozmnoží uprostřed země.*“ (v. 15.16) Jeho otcové chodili před Bohem. Jákob nemohl o sobě říci totéž, ale tím více si cenil milosti, která ho od jeho prvního až k jeho poslednímu dni vedla.

To všechno je vzácný obraz svědectví víry před Boží rodinou. Víra osvěcuje Jákobovo úmrtní lože. Skrze ni určuje Jákob pro Josefa dvojnásobný díl, když Efraimovi a Manassesovi dává po jednom dílu. Ten, který kdysi byl od svých bratrů opovržený a zavržený, dostává díl, který vlastně náležel prvorozenému (1. Par. 5,1.2). Víra dává první místo vždy Tomu, kterého svět neuznal. Podívejme se ještě, jak daleko víra může vést. Jákob říká v 22. verši: „*Já pak dal jsem tobě jeden díl výš nad bratři tvé, kterého jsem mečem svým a lučičtům svým dosáhl z ruky Amorejského.*“ Použil tento prostý a pokoj milující muž kdy těchto válečných zbraní? Avšak on je **Izrael** a vidí dopředu, jak lid, který představuje, poráží Kananejské a dělí jejich kořist. Jeho víra tak předem uskutečňuje Boží vítězství skrze Jeho lid jako své vlastní vítězství!

Jákob hledí do budoucnosti (1. Mojžíšova 49)

Ať už je zájem, který se pojí s Jákobovými proroctvími, jakkoli velký, překračovali bychom nám stanovený rámec, kdybychom o nich chtěli uvažovat do podrobností. To učinili druzí před námi a lépe. Několik slov zde postačí.

Tři jména vyznačují minulou historii izraelského lidu, když se na něj díváme jako na odpovědný lid: Ruben, Simeon a Lévi, nebo jinými slovy: mravní zkaženost a násilí.

Tři jména nám staví před oči jeho přítomnou a budoucí historii jako odpadlého lidu od zřízení v Judovi: Zabulon, Izachar a Dan, tj. čilé obchodní aktivity, poddání se pod vládu národů a nakonec nenávisť proti Mesiášovi a zbytku Izraele pod vládou Antikrista.

Tři jména prorokují historii obnoveného Izraele, zbytku, který zvolá: „*Spasení tvého očekávám, ó Hospodine!*“ (v. 18) Tato jména jsou: Gád, Asser a Neftalím, konečné vítězství, královský blahobyt a úplná a šťastná svoboda.

Tři jména konečně shrnují zdroj všech budoucích požehnání lidu, který bude ochotným lidem v den moci Mesiáše v Jeho svaté nádheře, jehož mládí nově

přijde ke Kristu z lůna jitřní záře (Žalm 110,3 – přel.). Tato jména jsou Juda, Josef a Beniamin.

Z **Judy** vycházející Sílo shromáždí rozptýlená pokolení pod svým žezlem. Jeho vítězný vjezd do Jeruzaléma, a to „*sedící na oslu, totiž na oslátku mladém*“ (Zach. 9,9) jako král pokoje a spravedlnosti, stojí ve spojení s vinným kmenem Izraele a s výbornou révou ostatku (v. 11). Tvář Iva z Judy jim přinese jen radost a libost nových požehnání (v. 12).

Josef, zachránce svého lidu, pravý výhonek Hospodinův, rozprostře své větve přes zeď Izraele, aby přinesl požehnání národům. Avšak Zachránce musel krutě trpět od lidí, aby se stal Pastýřem Izraele a úhelným kamenem, který podpírá celou stavbu. Ale jakými požehnáními mu Jákob také žehná! Všemohoucí „*požehná tobě požehnáními nebeskými shůry, požehnáními propasti ležící hluboko, požehnáním prsů a života. Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až ke končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Josefovou a na vrcholu hlavy Nazarejského /odděleného/ mezi bratřími jeho.*“ (v. 25.26)

Nakonec **Beniamin** zřídí svou vládu skrze pomstu, která zvítězí nad zlem.

Kolem těchto tří jmen se pohybují Jákobovy poslední myšlenky. Jestliže vyhláší zkázu člověka v těle, nezhojitelnou minulou, přítomnou a budoucí zkázu, spočívá jeho srdce v Kristu, Hlavě nového stvoření, a vítá předem ten slavný čas, kdy všechny věci budou učiněny novými. Jeho už tmou smrti obestřené oči se otevírají pro tento slavný onen svět, který má pramen v utrpeních Josefa, milovaného, a který se táhne „*až ke končinám pahrbků věčných*“. **Kristus je předmět, kterým končí své svědectví.**

Šťastný Jákob! Používá svou poslední sílu, aby chválil svého Pána, a svůj život končí, když žehná svému okolí!

Časové údaje k Jákobovu životu

Časové údaje, uvedené v kapitolách 25 – 50 1. Mojžíšovy knihy, dovolují stanovit s určitou přesností Jákobův věk u různých úseků jeho historie.

Jákobovi bylo 40 let, když si Ezau vzal za ženy dcery Het. Otcovský dům opustil v 75 letech, když po 35 let byl svědkem bolesti srdce svých rodičů a určitý počet let se chvěl pod pohrůžkou pomsty od svého bratra Ezaua. V 83 letech si vzal za ženu Liu a Ráchel. Když opustil službu u Lámana, vrátil se v 96 letech do země Kanán. Když Jákobovi bylo 107 let, byl Josef, ve věku asi 17 let,

prodán svými bratry. Ve 120 letech pochoval patriarcha svého otce Izáka, kterému bylo 180 let (sdělení o Izákově smrti v kapitole 35,28.29 se jeví jako neodpovídající časovému sledu událostí). Pak Jákob žil ještě deset let v zemi Kanán. Ve 130 letech šel dolů do Egypta a tam ve 147 letech zemřel.

Trvání čtyři úseků naší úvahy podle toho vypadá takto:

1. Jákob žil u svých rodičů 75 let,
2. jako utečenec v Lábanově domě 21 let,
3. v zemi Kanán 34 let a
4. v Egyptě 17 let.

